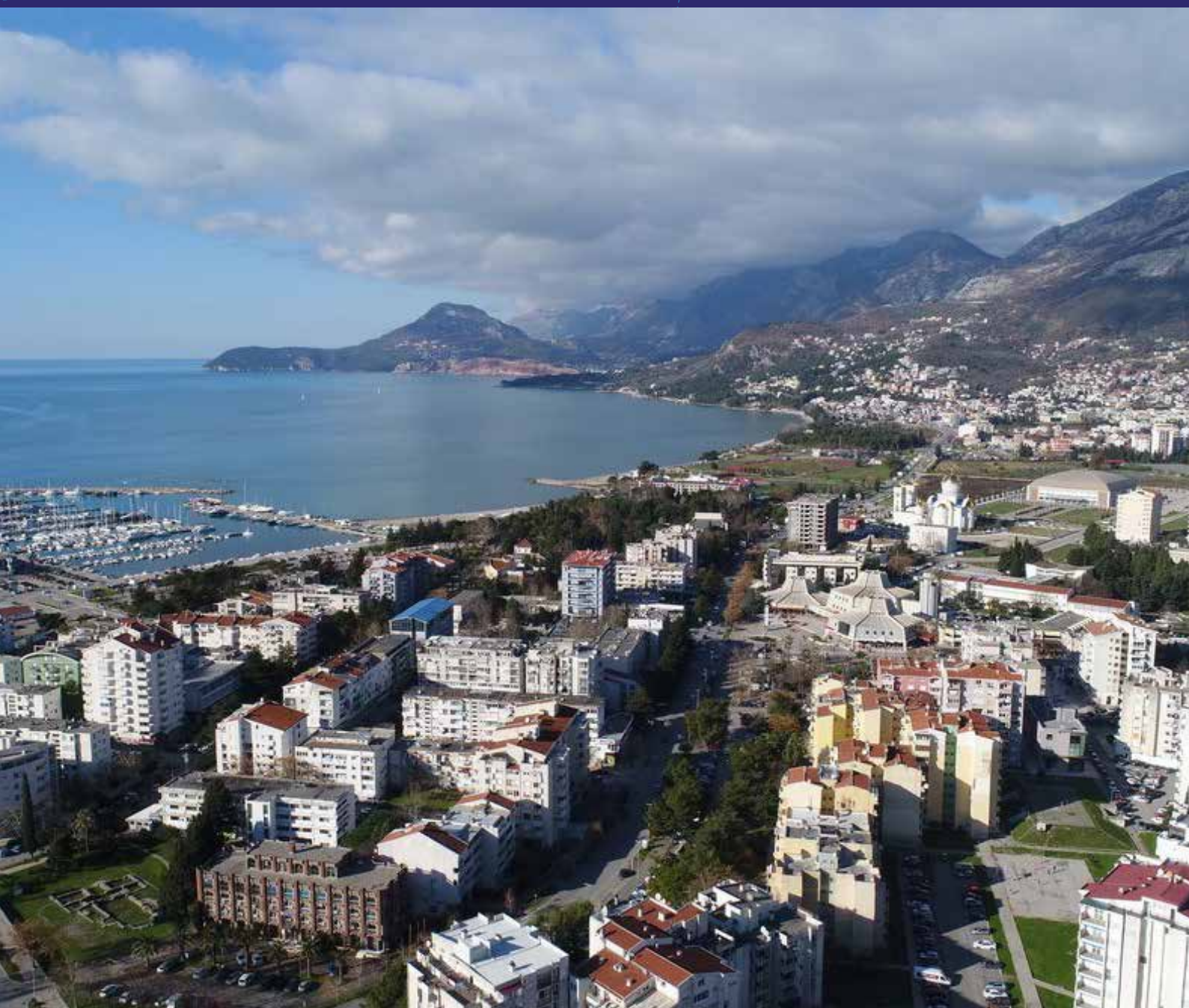

Naša zajednica

Bilten Zajednice opština Crne Gore - broj 25 - Decembar 2018

- str. 4** - Intervju sa Dušanom Raičevićem, predsjednikom Opštine Bar
str. 8 - Izjašnjenje na Predlog Zakona o finansiranju lokalne samouprave
str. 14 - Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata

Sadržaj

Uvodno obraćanje	3
Intervju sa Dušanom Raičevićem, predsjednikom Opštine Bar	4
Izjašnjenje na Predlog Zakona o finansiranju lokalne samouprave	8
Zajedničkim snagama do rješenja problema izmirivanja poreskih obaveza	12
Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata	14
Izjašnjenje na Predlog Zakona o putevima	17
Potpuno uključivanje lokalnog nivoa u pripremni proces važan preduslov za uspješan proces pristupa Evropskoj uniji	20
Šire uključivanje lokalnih samouprava u proces evropskih integracija	22
Potpisan Sporazum o saradnji između Zajednice opština Crne Gore i Zajednice opština Republike Turske	23
Delegacija Zajednice opština Crne Gore učestvovala na Međunarodnoj konferenciji gradova svijeta 2018 u Vuhanu (Kina)	24
Posjeta predsjednice Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope Zajednici opština	26
Integritet i etičko ponašanje izabranih lokalnih i regionalnih predstavnika u fokusu jesenje sjednice Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope	27
Osma sjednica Savjeta za obuku u lokalnoj samoupravi	28
Prvi akreditovani program obrazovanja za sticanje vještina za upravljanje ljudskim resursima	30

Izdavač je isključivo odgovoran za informacije koje se nalaze u publikaciji.

Zajednica opština Crne Gore, Avda Mededovića 138, Podgorica,

tel: 020/675-244, 020/674-641

e-mail: uom@t-com.me, www.uom.me.

Glavni i odgovorni urednik: Refik Bojadžić

Članovi redakcije: Vanja Starovlah, Žana Đukić i Ivana Nedović

Grafička obrada i štampa: Studio Mouse - Podgorica

Cilj časopisa „Naša zajednica“, koji izlazi tromjesečno, jeste informisanje javnosti o aktivnostima Zajednice opština Crne Gore, kao i o dešavanjima u gradovima i opštinama u Crnoj Gori. Pozivamo vas na saradnju, uvjereni da ćemo uz vašu pomoć obogatiti sadržaj časopisa, koji će kao takav biti od još većeg značaja za unapredjenje lokalne samouprave u našoj zemlji.

Uvaženi čitaoci, vaša pisma, reakcije i sugestije biće nam od velikog značaja. E-mail adresa na koju možete da nam pišete je uom@t-com.me, sa naznakom: časopis „Naša zajednica“, ili poštom na adresu Avda Mededovića 138, Podgorica.

Uvodno obraćanje

Godina za nama crnogorskim opštinama je postavila brojne izazove sa kojim se potrebno suočiti radi stvaranja moderne, efikasne i servisno orjentisane lokalne samouprave, odnosno boljeg funkcionisanja organa opštine i javnih službi, efikasnijeg vršenja usluga i, u konačnom, većeg nivoa zadovoljstva građana pruženim uslugama i kvalitetom života.

Početkom ove godine stupio je na snagu novi **Zakon o lokalnoj samoupravi**, kao krovni propis koji uređuje sistem lokalne samouprave. Zakonom je obezbijeđen kvalitetniji i adekvatniji zakonodavni okvir koji treba da obezbijedi efikasnije funkcionisanje organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i javnih službi čiji je osnivač opština. U tom smislu, Zakonom su preciznije definisana pojedina pitanja i instituti povodom kojih je u prethodnom periodu bilo određenih nedostataka i problema u njihovoj primjeni u praksi. Treba istaći, kao posebno važno, da je ovim Zakonom uređena oblast službeničkih odnosa na lokalnom nivou, koja je ranije, zbog neuređenosti ovih pitanja i nemogućnosti shodne primjene Zakona o državnim službenicima i namještenicima, usled specifičnosti odnosa na lokalnom nivou, bila veliki problem u radu opština.

Shodno obavezama iz Zakona, opštine su tokom godine pristupile izradi i donošenju novih opštinskih propisa – Statuta opštine, Odluke o organizaciji i načinu rada organa lokalne uprave, Poslovnika o radu Skupštine i drugih akata, u skladu sa Zakonom. Zajednica opština je, u funkciji stručne pomoći opštinama, da pripreme i donesu ove akte, pripremila modele istih i dostavila svim jedinicama lokalne samouprave na korišćenje.

Veliki izazov za opštine predstavlja i sprovođenje **Plana optimizacije javne uprave 2018-2020. godina**. Vlada Crne Gore je 06.07.2018. godine donijela Plan optimizacije kojim je predviđeno da opštine smanje ukupan broj zaposlenih za 5% u 2018. godini i još 5% do kraja 2020. godine (ukupno 10%). Takođe, Planom je, kao jedna od mjera, stavljen moratorijum na zapošljavanje u javnom sektoru do 01. jula 2019. godine, osim u izuzetnim slučajevima utvrđenim Planom. Smanjenje predstavlja operacionalizaciju mjera iz Strategije reforme javne uprave Crne Gore 2016-2020. godine koja se odnosi na ciljne vrijednosti za ukupan broj zaposlenih na lokalnom nivou.

Primjena Plana je već otpočela dostavljanjem podataka iz opština o smanjenju broja zaposlenih na lokalnom nivou počev od 01.09.2018. godine, a nastaviće se kvartalno praćenje sprovođenja Plana. Ovakav način praćenja i izvještavanja obezbijediće dokumentacionu osnovu za kontinuirano vršenje nadzora nad sprovođenjem mjera i preduzimanje potrebnih aktivnosti radi dostizanja ciljanih vrijednosti u ovoj, ali i drugim oblastima obuhvaćenim Planom. Sprovođenje mjera utvrđenih Planom treba da obezbijedi racionalizaciju troškova poslovanja na lokalnom nivou, kroz optimalnu organizaciju i smanjenje broja zaposlenih, što je jedan od ključnih preduslova za obezbjeđenje održivosti lokalnih javnih finansija.

Ključna pretpostavka za kvalitetno i efikasno vršenje zakonom utvrđenih poslova koji su u nadležnosti opština je obezbjeđe-

nje dovoljnog nivoa sredstava za pokriće troškova njihovog obavljanja. U tom smislu, polazeći od ciljeva utvrđenih Strategijom reforme javne uprave koji se odnose na obezbjeđenje finansijske održivosti i dobrog finansijskog kapaciteta opština, u skladu sa njihovim odgovornostima, prioritet u radu opština i Zajednice opština, u drugoj polovini godine, bio je rad na Zakonu o

finansiranju lokalne samouprave, kao propisu kojim se uređuje sistem finansiranja lokalne samouprave.

Smanjivanje prihoda opština u proteklom periodu, uz druge prateće nepovoljne okolnosti (globalna ekonomska i finansijska kriza, visok nivo javne potrošnje na lokalnom nivou generisan, između ostalog, i viškom zaposlenih) uzrokovali su probleme u funkcionisanju najvećeg broja opština u Crnoj Gori, nelikvidnost i nemogućnost redovnog servisiranja obaveza utvrđenih zakonom. Cijeneći težinu i ozbiljnost problema u kojem se našlo 2/3 opština, u prethodnom periodu su realizovane određene aktivnosti kojima se pokušalo unaprijediti finansijsko stanje u opštinama, prvenstveno kroz reprogram poreskog duga i refinansiranje neizmirenih obaveza prema bankama, dobavljačima i zaposlenima, uz garanciju Vlade CG. Međutim, jasno je da bez unapređenja zakonodavnog okvira kojim će se utvrditi prihodi budžeta opština na većem nivou i smanjenje javne potrošnje na lokalnom nivou, prvenstveno kroz smanjenje broja zaposlenih u lokalnoj administraciji i javnim službama, u skladu sa Planom optimizacije, postojeće stanje se ne može unaprijediti i ne može se obezbijediti finansijska održivost opština.

Predlogom Zakona o finansiranju lokalne samouprave je u značajnoj mjeri unaprijeđen važeći zakonodavni okvir, prvenstveno kroz: utvrđivanje povećanog procenta pripadnosti prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica opštinama iz Sjevernog regiona; osnivanje Revolving fonda; unapređenje kriterijuma za raspodjelu sredstava Egalizacionog fonda, kao i pojedinih zakonskih rješenja koja su u prethodnom periodu pokazala brojne nedostatke u primjeni. Ipak, da bi se na dugi rok obezbijedila održivost lokalnih javnih finansija, neophodno je utvrditi jedinstven, sveobuhvatan i izbalansiran pristup kojim bi se obezbijedilo da se svim opštinama nadomjesti dio izgubljenih prihoda koji je potreban za stabilno funkcionisanje opština. Utvrđivanje većeg procenta ustupanja prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica svim opštinama bi svakako ovome doprinijelo, na šta je Zajednica opština u svojim izjašnjenjima na Nacrt i Predlog Zakona o finansiranju lokalne samouprave posebno ukazivala. Por-ed toga, obezbjeđivanje uslova za implementaciju Zakona o komunalnim djelatnostima i Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, kao propisa koji su od posebnog značaja za sistem finansiranja lokalnih samouprava, dodatno će doprinijeti osnaživanju opštinskih finansija. Jer, samo je finansijski stabilna i održiva lokalna samouprava garant za kvalitetno pružanje usluga na lokalnom nivou i veći nivo zadovoljstva građana.

Refik Bojadžić, Generalni sekretar Zajednice opština

Intervju sa Dušanom Raičevićem, predsjednikom Opštine Bar

1. Odnedavno ste izabrani na mjesto prvog čovjeka Opštine Bar. Prije toga ste četiri godine proveli na mjestu potpredsjednika opštine, gdje ste imali priliku da se upoznate sa svim izazovima koje vršenje ovako odgovornih funkcija nosi sa sobom. Koliko je donošenje odluka od značaja za život i rad svih građana jedne opštine izazovan, kreativan i odgovoran zadatak za mladog čovjeka na poziciji predsjednika opština?

DR: Za ovo vrijeme, zaista smo se moji saradnici i ja uvjerili u ono što smo i očekivali, a to je da je riječ o velikom izazovu. U prethodne četiri godine obavljao sam funkciju potpredsjednika Opštine i neposredno sam bio uključen u sve procese u lokalnoj upravi, što mi predstavlja olakšavajuću okolnost sada kada sam na čelu Opštine. To mi je omogućilo da u značajnom dijelu budem upoznat sa radom lokalne uprave, administrativnim i kadrovskim kapacitetima, ali i očekivanjima u budućem periodu. Ta očekivanja se zasnivaju na činjenici da sam na čelu jednog od **najrazvijenijih gradova u Crnoj Gori** i da je naša obaveza da učinimo još više, kako bi valorizovali sve njegove neisprane potencijale, jer **Bar jeste razvojna šansa Crne Gore**. U prethodnom četvorogodišnjem periodu uspjeli smo da postignemo **finansijsku konsolidaciju**, započnemo i završimo niz važnih **infrastrukturnih projekata**, među kojima su najznačajniji izgradnja vodovodne i kanalizacione mreže u Sutomoru i drugim djelovima opštine, prepumne stanice Botun, rezervoara Šušanj, i dr.

Donošenje odluka od značaja za život i rad svih građana jeste izazovan, kreativan i odgovoran zadatak, uopšte. To što sam **najmlađi predsjednik u istoriji Bara** za mene predstavlja i prednost i osobenost, ali stvara još veću obavezu i odgovornost. Danas su mladi ljudi dio političke i društvene stvarnosti, a biće uspješni onoliko koliko su spremni da se bore za dobrobit društva i kvalitetne odluke. Vjerujem da mladi ljudi imaju tu snagu i volju, te je prednost, prvenstveno zbog toga što smo "ljudi našeg vremena", sa svim njegovim specifičnostima, koju bi trebalo da iskoristimo. Želim da **unesem novu snagu i energiju, bolja tehnička rješenja**, kako bi postigli **efikasniji rad lokalne uprave i obezbijedili bolji servis građana**. Jedna od mojih osnovnih ideja prilikom formiranja tima bila je da on bude sačinjen dominantno od mladih, obrazovanih ljudi, sa energijom da rješavamo probleme za dobrobit lokalne zajednice. Međutim, očekujem podršku starijih, iskusnijih kolega, koji nam služe kao primjer kako se odgovorno vodi lokalna uprava i čija su nam znanja i iskustva veoma potrebna.

2. Koji su prioriteti u Vašem radu u narednom četvorogodišnjem periodu koji će doprinijeti poboljšanju uslova za ži-

vot i rad građana Bara i privlačenju sve većeg broja turista koji Bar prepoznaju kao atraktivnu turističku destinaciju?

DR: Rezultati rada ove lokalne uprave u narednom periodu nedvosmisleno moraju implicirati **unaprijeđenjem života naših sugrađana**. To se mora vidjeti na svakom koraku, počev od manjih intervencija u gradu, na putnoj ili komunalnoj infrastrukturi, do rješavanja krupnih problema, poput zapošljavanja, boljih plata, većeg standarda, i dr. Ukoliko to ne uspijemo, smatram da svoj zadatak nijesmo realizovali na pravi način. Mnogo je mogućnosti i razvojnih šansi koji bi Bar pozicionirali kao prestižnu turističku destinaciju. Tu prvenstveno mislim na **valorizaciju lokaliteta Maljevik, Dubovica i Čanj** kroz izgradnju elitnih turističkih naselja. Siguran sam da bi realizacija ovih projekata promijenila sliku Bara u mnogim segmentima, imajući u vidu multiplikativne efekte koji podrazumijevaju **otvaranje novih radnih mjesta, valorizaciju prostora, unaprijeđenje turističke privrede**, kao i generisanje **novih prihoda** koje će lokalna uprava i država imati po mnogo osnova. Ovo su dovoljni razlozi da uložimo maksimalne napore i uhvatimo se u koštac sa ovako važnim i zahtjevnim projektima, čime ćemo pokazati da smo odlučni da u narednom periodu idemo u pravcu daljeg razvoja grada. Podsjećam, **lokalitet Maljevik** je odlukom o donošenju Prostornog plana posebne namjene za obalno područje postao sastavni dio tog plana, koji je Skupština Crne Gore usvojila krajem jula ove godine. Primjena ovog akta počela je prvog oktobra i u njemu je data detaljna razrada ove lokacije, čime su se stekli uslovi za privođenje prostora namjeni. Imamo izraženu **investicionu aktivnost i u Čanju**, javljaju se potencijalni investitori za **valorizaciju Dubovice**, očekujemo niz investicionih projekata u **Sutomoru**, što bi u narednom periodu trebalo da ponudi jednu potpuno drugačiju dimenziju i definiciju Bara kao turističke destinacije.

Što se Sutomora tiče, moramo tom naselju dati jedan dodatni sadržaj po kojem će biti prepoznat na turističkoj mapi Crne Gore, ali i šire. To je **projekat uređenja trga i šetališta**, koji je naša opština, zajedno sa preduzećem Morsko dobro, stavila u vrh svojih prioriteta. Urađen je glavni projekat i njegova revizija, Morsko dobro je obezbijedilo određeni dio sredstava za realizaciju I (prve) faze projekta, odnosno uređenje trga i trase dijela šetališta, obzirom da su na tom prostoru riješena imovinsko-pravna pitanja. Početak realizacije, nakon izrade projekta i sprovođenje tendera za odabir izvođača, očekuje se u septembru 2019. godine. Opština Bar ima i jezersku obalu, koja je, što je

možda, neuobičajeno, a javnosti možda i manje poznato, duža od morske. Posljednjih godina primjetan je znatan porast broja turista na *Skadarskom jezeru*, a ono što im je posebno interesantno jeste biodiverzitet i bogato kulturno-istorijsko nasljeđe tog prostora. U narednom periodu značajnije ćemo se posvetiti njegovoj valorizaciji, ne samo da bismo otvorili perspektive za turizam, već da bi kroz poljoprivredne potencijale zaleđa Skadarskog jezera, stvorili preduslove za njegov sveukupan razvoj i šansu mladima da ostanu na djedovini, rade i stvaraju. U narednom periodu trebalo bi da bude usvojen *Prostorni plan posebne namjene za Skadarsko jezero*, čija će rješenja omogućiti bolju iskorišćenost ovog prostora, kroz održivi razvoj.

3. U vezi sa prethodnim pitanjem, molimo Vas za kratak osvrt na ovogodišnju ljetnju turističku sezonu u Opštini Bar, s posebnim akcentom na rezultate sezone posmatrane očima lokalne Turističke organizacije?

DR: Uporedni pokazatelji nam govore o tome da je protekla *ljetnja turistička sezona* bila *uspješnija od prethodne*, uprkos nepovoljnim vremenskim prilikama, tokom juna i jula mjeseca. Imali smo i bolju postsezonu. Protekla turistička sezona nam je pokazala da je *Skadarsko jezero*, prvenstveno od turista iz zapadno-evropskih zemalja, prepoznato kao atraktivna turistička destinacija i da ono sa svojim biodiverzitetom u budućnosti predstavlja potencijal koji potrebno valorizovati na pravi način. Takođe, jezerska strana naše Opštine, posljednjih godina je povoljna i za *razvoj seoskog turizma*, čime smo upotpunili turističku ponudu našeg grada i ponudili turistima da podjednako, u isto vrijeme, mogu uživati u ponudi i na Jadranskoj, ali i na obali Skadarskog jezera. Osim navedenih segmenata, važno je istaći da je Opština Bar, takođe, posljednjih godina postala i *kruzing destinacija*. U tom pravcu, u narednom periodu očekujem da će se, kroz kontinuiranu i zajedničku saradnju Turističke organizacije, Port of Adrie i turističkih agencija, ovim turistima obezbijediti adekvatna ponuda, kako bi mogli pokazati da je Bar spreman da odgovori svim izazovima koje prati kruzing turizam.

Prema podacima Monstata, barsku opštinu je, za 10 mjeseci 2018. godine u hotelima i drugim kolektivnim smještajima, posjetilo 72.632 turista, što je 1,92 % više nego u istom periodu prošle godine. Ostvareno je 376.409 noćenja, što je 6,47 % više nego prošle godine. Međutim, imajući u vidu potencijale koje Opština Bar ima u pogledu razvoja elitnog turizma, smatram da bi dinamika povećanja broja gostiju u narednim godinama trebala biti mnogo veća. Prema anketama, naši gosti su uglavnom zadovoljni ponudom, ali ono čime su opravdano bili nezadovoljni jeste *neadekvatno odlaganje otpada*, čijem rješavanju smo se pred kraj sezone ozbiljno uhvatili u koštac, sa nultom stopom tolerancije, kako prema fizičkim, tako i prema pravnim licima. Opština Bar je u proteklom periodu organizovala sastanke sa *turističkom privredom*, identifikovani su problemi, te će se ubuduće, u saradnji sa nadležnim institucijama, raditi na njihovom otklanjanju, kako bi se spremno dočekala naredna ljetnja turistička sezona.

4. Kakvo je stanje saobraćajne i komunalne infrastrukture u Opštini Bar, imajući u vidu da je ona osnovni preduslov za ekonomski razvoj i privlačenje investicija (a i turista) jedne opštine?

DR: Uslov ekonomskog razvoja i privlačenja investicija, posebno turističkih gradova kao što je Bar, jeste *saobraćajna infrastruktura i dobra saobraćajna povezanost*. Rekonstrukcija određenih putnih pravaca lokalnog i regionalnog karaktera značajno bi unaprijedila saobraćajnu povezanost i otvorila perspektivu manje razvijenim područjima naše opštine. Prepoznali smo potrebu da se kroz *prekategorizaciju i rekonstrukciju putnog pravca Vladimirske Krute-Bar-Sutorman – Virpazar* otvore značajne perspektive razvoja *Crmnice, Sutormana, Mrkojevića i Krajine*. Osim toga, ovaj putni pravac je u ljetnjim mjesecima izuzetno opterećen velikim brojem vozila u pravcu graničnog prelaza Sukobin. Direkcija za saobraćaj je preduzela radnje po pitanju rekonstrukcije ovog putnog pravca. Prilikom radne posjete predsjednika Vlade Bara, u martu ove godine, iskazana je spremnost da država kroz faznu realizaciju obezbijedi finansijska sredstva, a Opština Bar pripremi projektnu dokumentaciju. Mi smo već angažovali licencirane geodetske kuće za snimanje terena i izradu geodetskih podloga. Snimanje terena je u fazi realizacije, a za pojedine dionice urađene su geodetske podloge. Isto tako, prioritet je *rekonstrukcija putnog pravca Virpazar-Ostros i putnog pravca od Kufina do Bara*, za koje nadležni organi sprovode radnje po pitanju izrade projektne dokumentacije.

5. Imajući u vidu strateške pravce razvoja Bara, od posebnog je značaja unapređenje usluga u oblasti vodosnabdijevanja i izgradnje vodovodne i infrastrukture upravljanja otpadnim vodama. Koliko je napravljeno na ovom planu i koji su planovi za naredni period?

DR: Realizacijom kreditnog aranžmana faze III sa Kfw bankom u iznosu od 7,65 mil. € završili smo i stavili u funkciju *19,2km fekalne kanalizacije, 5,8km vodovodne mreže i 1,1km atmosferske kanalizacije*, te *rezervoar Šušanj 2* namijenjen za vodosnabdijevanje II i III visinske zone Bara.

Započeli smo radove na izgradnji *rezervoara Zaljevo 1*, sa priključkom na Regionalni vodovod vrijednosti 960.000€ kojima riješavamo vodosnabdijevanje do korisnika u III i IV visinskoj zoni do skoro bezvodnih područja naselja *Sveti Ivan*, ali znatno poboljšavamo i vodosnabdijevanje *Zaljeva i Polja*.

Takođe, očekuje se skori početak izgradnje *pumpne stanice Volujica* i potisnog cjevovoda investicione vrijednosti 1,580,000.00€.

Već u prvim danima svog mandata inicirao sam niz sastanaka sa relevantnim subjektima koji učestvuju u realizaciji III faze *projekta vodosnabdijevanja i odvođenja otpadnih voda*, ali i sa predstavnicima Regionalnog vodovoda. Formirana je zajednička Radna grupa sačinjena od predstavnika opštine, lokalnog vodovodnog preduzeća i Regionalnog vodovoda, sa

ciljem da izradimo **Strategiju vodosnabdijevanja za bezvodna područja**. Kroz pomenutu studiju posebna pažnja biće posvećena rješavanju **pitanja vodosnabdijevanja i otpadnih voda** za naselja **Veliki Pijesak i Utjeha**, kao važnih turističkih mjesta u kojima ovo pitanje nije riješeno. Podsjećamo da je Evropska banka za obnovu i razvoj iskazala spremnost da Regionalnom vodovodu pruži svu neophodnu finansijsku i drugu pomoć kako bi se riješilo pitanje vodosnabdijevanja ovog dijela naše opštine.

6. Planska dokumentacija je jedan od preduslova planskog razvoja opštine. Kakva je pokrivenost opštine planskom dokumentacijom i da li ćete uspjeti da do kraja godine donesete PUP, budući da je izmjenama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata rok za donošenje planskih dokumenta na lokalnom nivou produžen do 31.12.2018. godine?

DR: Donošenje **Prostorno-urbanističkog plana**, kao jednog od najvažnijih dokumenata, čije će usvajanje stvoriti uslove za izgradnju objekata u Baru, utvrdiće jasne smjernice za gradnju na seoskim područjima i jasno definisati viziju razvoja grada u budućnosti. Nakon što se ispune sve zakonske pretpostavke, očekujem da ćemo PUP usvojiti do kraja godine. To je jedan od prioriteta koji sam postavio pred mojim saradnicima koji se bave pitanjem uređenja prostora i oni su u svakodnevnoj komunikaciji sa obrađivačima i nadležnim ministarstvom u cilju njegove što kvalitetnije finalizacije. Do kraja godine, biće usvojene i **izmjene i dopune detaljnih urbanističkih planova "Sutomore centar" i "Pečurice centar"**, a uporedo sa tim aktivno se radi i na izradi **Strateškog plana razvoja opštine**.

7. Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata je, između ostalog, uredio i pitanja vezana za legalizaciju bespravno izgrađenih objekata. Kakva su iskustva Opštine Bar na ovom planu i kad se očekuju prvi konkretni rezultati procesa legalizacije?

DR: **Postupak legalizacije** je pozitivan proces od kojeg očekujem mnogo benefita, te je potrebno da i građani imaju percep-

ciju da je i za njih ovaj proces isto toliko važan. Proces legalizacije ili regularizacije neformalnih objekata, daje mogućnost da se objekti uvedu u legalne tokove, stvarajući uzajamna prava između vlasnika i lokalne uprave. To se ogleda u tome da prihvati od legalizacije predstavljaju namjenska sredstva koja će biti uložena tamo odakle su i prihodovana, kroz ulaganja u komunalnu infrastrukturu. Do polovine jula podnijeto je oko **8.700 zahtjeva za legalizaciju** i mi smo grad, poslije Podgorice, sa najviše iskazanog interesovanja građana da legalizuju svoje objekte. Zbog velikog očekivanja od ovog procesa, posebnu pažnju smo posvetili njegovom implementiranju. U tom pravcu obezbijedili smo kadrovske kapacitete koji se bave sistematizovanjem zahtjeva.

Jedan od uslova za sprovođenje postupka legalizacije jeste utvrđivanje **naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta**. Nacrt ove odluke pripremljen je po modelu Zajednice opštine, gdje smo dodatno vodili računa o našim sugrađanima, kroz socijalno osjetljiv pristup, a ekonomski održiv model. Oni objekti koji su naši sugrađani gradili kako bi riješili krov nad glavom biće posebno tretirani i za takve građevine, do 100 m² smo u Nacrtu odluke, koja treba da prođe skupštinsku proceduru, planirali umanjeње visine naknade za 95%, dok smo za objekte osnovnog stanovanja od 100-200 m², od II do VII zone, predviđeli umanjeње za 60%. Mislim da su to značajne povlastice, posebno ako se uzme u vidu i činjenica da će **građani moći da plate legalizaciju u više mjesečnih rata**. Moram naglasiti da je regularizacija neformalnih objekata moguća samo tamo gdje postoji planska dokumentacija, pa će se početi sa procedurom prvo od objekata koji su pokriveni Detaljnim urbanističkim planom. Usvajanje odluke od strane Skupštine opštine Bar očekuje se do kraja godine.

8. Realizacija planiranih aktivnosti na lokalnom nivou podrazumijeva stabilnost u lokalnim javnim finansijama. Opština Bar je primjer uspješne opštine koju karakteriše visok nivo naplate sopstvenih prihoda - naročito poreza na nepokretnosti. Šta je, po Vašem mišljenju, potrebno da bi se ostvarilo stabilno i dugoročno održivo finansiranje opštine? Kakva su Vaša očekivanja od novog Zakona o finansiranju lokalne samouprave čije se donošenje očekuje do kraja godine?

DR: Tačno je da je Opština Bar danas jedna od opština koja je u određenoj mjeri **konsolidovala javne finansije**. Međutim, taj proces je zahtijevao jedan sveobuhvatni postupak štednje na svim nivoima, što je u prethodnom periodu bio jedan od ciljeva. To je bila potreba, kako bi na zdravim osnovama započeli period investicionih aktivnosti, u pogledu realizacije značajnih projekata u oblasti komunalne infrastrukture, ali i značajnih projekata u oblasti turizma. Opština Bar **redovno izmiruje sve svoje obaveze** u skladu sa reprogramima, zaključenim ugovorima i naručenim uslugama. Redovno se izmiruju dotacije prema privrednim društvima i javnim preduzećima čiji je osnivač Opština Bar, kao i zarade zaposlenih. Kada je u pitanju **porez na nepokretnosti**, to je jedan od osnovnih prihoda Opštine Bar i lokalnih uprava, uopšte, i smatram da moramo u narednom periodu poseban akcenat staviti na **kreiranje kvalitetne baze podataka i vođenje evidencije**, kao i **naplatu tog poreza**, jer ti prihodi znače život Opštini Bar. Iz tih sredstava, koja se odnose na operativni dio budžeta, izdajavamo sredstva za zarade, kupovinu nove opreme, ali generalno poboljšavamo funkcionisanje lokalne samouprave u svim segmentima. Ne smijemo do-

zvoliti selektivnu naplatu poreza, već to mora biti obaveza svih poreskih obveznika. Smatram da planirani prihod po osnovu poreza na nepokretnosti ne predstavlja pravu sliku u pogledu mogućnosti koje Opština Bar ima, posebno imajući u vidu da smo opština sa najvećim brojem stanovnika i objekata na crnogorskom primorju.

Poslje toliko godina, Ministarstvo finansija je prepoznalo potrebu da se ide u pravcu izmjena i dopuna **Zakona o finansiranju lokalne samouprave**. Zajednica opštine je, preko Odbora za finansiranje lokalne samouprave, dala značajan doprinos izradi ovog akta. Ministarstvo je prihvatilo značajan broj sugestija Zajednice opštine po Nacrtu navedenog Zakona, što je pozitivna činjenica. Javna rasprava je bila posjećena. Izmjenama i dopunama Zakona ide se u pravcu rješavanja bitne problematike koja je u prethodnom periodu opterećivala lokalne samouprave i to predstavlja potvrdu da smo svi zajedno na pravom putu da **konačno riješimo sistemsko pitanje dugoročnog finansiranja lokalne samouprave**.

9. Da li i koliko Opština Bar koristi sredstva iz pretpristupnih fondova Evropske Unije, imajući u vidu mogućnosti koje pružaju EU i drugi međunarodni donatori? Možete li nam navesti neke od najznačajnijih projekata koji su finansirani iz ovih sredstava?

DR: Opština Bar je od 2011. do 2014 implementirala 3 međunarodna projekta i bila među prvim opštinama u Crnoj Gori koja je uspješno koristila sredstva iz pretpristupnih fondova. Projekti su se odnosili na izgradnju **nastrešnice na pijaci u Starom Baru i dogradnju izložbenog dijela „Kuća maslina“**, obuke i studijskih putovanja maslinara, zatim **nabavku opreme za JP „Komunalne djelatnosti“ Bar** (nabavka podzemnih kontejnera, običnih kontejnera, kontejnera za odlaganje garderobe), te publikovanje **priručnika za izgradnju energetske efikasnosti**. Prošle godine je aplicirano na 8 projekata (1 u okviru poziva za bilateralu, 1 iz transnacionalnog poziva i 6 iz poziva za trilateralu), od čega je odobren jedan projekat Cross Border OI, koji se odnosi na održivi razvoj i turizam kroz valorizaciju ruralnog kulturnog nasleđa i konzervaciju prirodne imovinu u području starih maslina, a tiče se konkretno **mapiranja maslina i njihove turističke valorizacije**. Ove godine je već aplicirano sa 8 proje-

kata, a do kraja godine ćemo imati 15 apliciranih projekata, jer je u pripremi još 7 aplikacija za poziv Interreg Hrvatska-BiH-Crna Gora. Dakle, ove godine je aplicirano sa 5 projekta u okviru Adriona i sa po jednim projektom u okviru poziva Ministarstva nauke, Norveškog regionalnog fonda i Ambasade Japan u Beogradu - POPOS donacije, a u pripremi je partnerstvo na 7 projekata u okviru sada aktuelnog Interrega. Spremamo se i za bilateralu Crna Gora – Albanija, gdje će Opština Bar biti vodeći partner na projektu iz oblasti zapošljavanja.

10. Koliko ste zadovoljni saradnjom Opštine sa državnim organima i saradnjom sa jedinicama lokalne samouprave u Crnoj Gori? Kakvi su rezultati saradnje Opštine Bar na međunarodnom planu? U kom pravcu vidite prostor za dalje unapređenje te saradnje?

DR: Saradnja sa **državnim institucijama** se u kontinuitetu uspješno sprovodi. Zajedno realizujemo niz **kapitalnih projekata** i očekujem da i u narednom periodu nastavimo istom dinamikom. Komunikacija je intenzivna kroz redovno održavanje sastanaka i uspostavljanje saradnje u raznim oblastima. Saradnja sa jedinicama lokalne samouprave je veoma uspješna, uz redovno održavanje komunikacije u cilju razmjene iskustava i dobre prakse. Opština Bar na međunarodnom planu ostvaruje saradnju sa **prijateljskim gradovima** sa kojima su, u prethodnom periodu, **potpisani sporazumi**, ali i sa **diplomatskim predstavništvima** drugih zemalja u raznim oblastima, a prvenstveno u oblasti kulture. Kao rezultat upješne saradnje želim da istaknem organizaciju **Dana frankofonije i Revije italijanskog filma**, koji je Opština Bar realizovala u saradnji sa Ambasada-ma Francuske i Italije.

11. Kao aktivan član Odbora za finansiranje lokalne samouprave i član Upravnog odbora Zajednice opština, kakvom vidite ulogu Zajednice opština na planu daljeg razvoja sistema lokalne samouprave i obezbjeđenja uslova za uspješno funkcionisanje opština? Koliko, po Vašem mišljenju, aktivnosti Zajednice opština doprinose uspostavljanju efikasnije saradnje među opštinama u Crnoj Gori, kao i saradnje na međunarodnom planu?

DR: Smatram da je uloga Zajednice opština važna u artikulisanju stavova lokalnih zajednica prema nadležnim državnim organima i međunarodnim i drugim organizacijama. U dosadašnjem periodu smo kroz uspješnu zajedničku saradnju prepoznali Zajednicu opština kao organizaciju **koja je spremna da zastupa interese lokalnih samouprava**.

Želim da poručim da će **Opština Bar ostati pouzdan partner**, kako Zajednici opština, tako i svim lokalnim samoupravama i državnim organima, a sve u cilju kvalitetnog pružanja usluga građanima i unapređenju kvaliteta njihovog života.

Izjašnjenje na Predlog Zakona o finansiranju lokalne samouprave

Zakon o finansiranju lokalne samouprave je već duže vrijeme u agendi Ministarstva finansija. Aktivnosti na njegovom donošenju ovih dana ulaze u završnu fazu, imajući u vidu potrebu da se evidentni poremećaji u finansiranju lokalne samouprave što hitnije riješe i poslovanje opština učini stabilnim.

Zajednica opština je sa posebnom pažnjom i očekivanjima pratila rad na ovom zakonskom projektu. Na osnovu prispjelih predloga iz opština u kom pravcu vide nova rješenja, Odbor za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština je pripremio i dostavio Ministarstvu finansija Izjašnjenje na Nacrtnog Zakona, kao i u odnosu **na Predlog Zakona o finansiranju lokalne samouprave**.

Analizom predloženih rješenja može se konstatovati da je značajan broj predloga Zajednice opština i opština ugrađen u tekst Predloga Zakona i da je napravljen pozitivan iskorak koji treba da dovede do ostvarenja postavljenog cilja utvrđenog Strategijom reforme javne uprave, a to je - **obezbijediti finansijsku održivost, te dobar finansijski kapacitet opština uravnoteženjem prihoda lokalne samouprave sa njihovim poslovima i zakonskim obavezama**. Unapređenje Zakona se ogleda, prije svega, kroz: **utvrđivanje većeg procenta pripadnosti prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica opštinama iz Sjevernog regiona; osnivanje Revolving fonda; unapređenje kriterijuma za raspodjelu sredstava Egalizacionog fonda, kao i unapređenje pojedinih zakonskih rješenja koja su u prethodnom periodu pokazala brojne nedostatke u primjeni**.

S druge strane, ključni nedostaci Predloga Zakona, po mišljenju Zajednice opština, su:

- što je izostao jedinstven, sveobuhvatan i izbalansiran pristup kojim bi se obezbijedilo da se svim opštinama nadomjesti dio izgubljenih prihoda koji je potreban za njihovo stabilno funkcionisanje i izvršavanje zakonom utvrđenih nadležnosti na duži rok i
- što Predlog Zakona sadrži odredbe koje će da imaju dodatni negativni uticaj na prihode opština Primorskog regiona (3,5mil €), bez adekvatne nadoknade, što je u suprotnosti sa preporukom br. 21/2005 Savjeta Evrope: „Generalno, kada više vlasti donose odluke

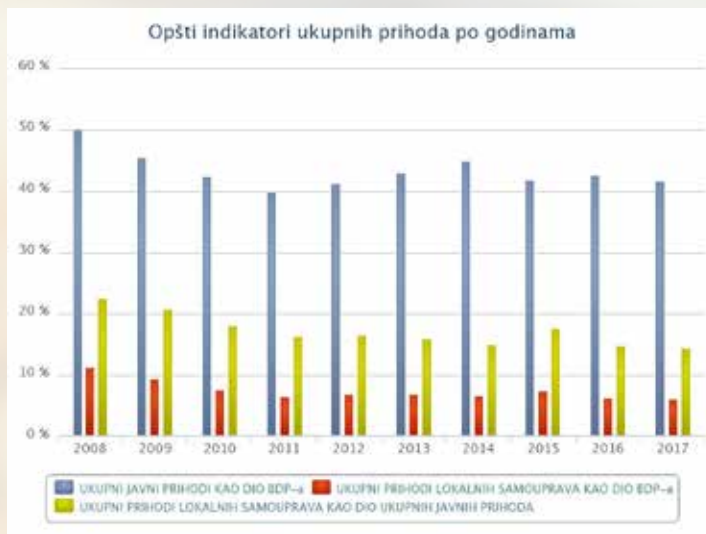

koje smanjuju poresku osnovicu lokalnih vlasti, treba obezbijediti nadoknadu.“ Naknada za korišćenje morskog dobra neće, po predloženom zakonskom rješenju, biti prihod opština.

Pojedinačne primjedbe

Odbor za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština je, na osnovu predloga i primjedbi jedinica lokalne samouprave na Predlog Zakona, dostavio Ministarstvu finansija sljedeće primjedbe:

- Imajući u vidu da se ovim zakonom uređuje sistem finansiranja lokalne samouprave koja se, shodno članu 2 stav 1 Zakona o lokalnoj samoupravi (“Sl. list CG”, br. 2/2018), ostvaruje u opštini, **opštini u okviru Glavnog grada**, Glavnom gradu i Prijestonici (u daljem tekstu: opština), **kao jedinicama lokalne samouprave**, član 1 Predloga Zakona je neophodno izmijeniti na način kojim će se u sadržaj istog uključiti i „**opštine u okviru Glavnog grada**“, kao jedinice lokalne samouprave. U prilog ovakvom stavu govore i važeća rješenja iz Zakona o finansiranju lokalne samouprave (član 1 stav 2).
- **Zakonom o komunalnim djelatnostima** uvedena je **komunalna naknada**, dok je **Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata** kao sopstveni prihod opštine uvedena i godišnja **naknada za korišćenje prostora za bespravne objekte**, iz kojeg razloga je neophodno ove prihode utvrditi u okviru sopstvenih prihoda opštine u članu 6, analogno odredbama tačke 1-9 člana 6 Predloga Zakona.

Ovo naročito imajući u vidu da su Zakon o komunalnim djelatnostima i Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata dva najvažnija sistemska zakona bitna za rad opština i finansiranje poslova u oblasti uređenja prostora i vršenja komunalnih djelatnosti, te se prihodi uvedeni ovim zakonima moraju navesti u sistemskom zakonu kojim se uređuje sistem finansiranja opština, a ne da budu obuhvaćeni opštom odredbom „i drugi prihodi utvrđeni posebnim zakonom“.

- Članom 10 utvrđuje se povećanje procenta ustupanja prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica opštinama Sjevernog regiona 50%, dok se opštinama Središnjeg i Primorskog regiona pripadnost prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica zadržava na postojeći nivo. Ovakav pristup Predlagača je neprincipijelan i nepravičan i ne doprinosi **ustopostavljanju održivog sistema finansiranja lokalne samouprave na dugi rok**, što je i cilj donošenja zakona.

Novim zakonom, potrebno je utvrditi rješenja kojim će se nadomjestiti prihodi koji su lokalnim samoupravama ukinuti ili smanjeni izmjenama pojedinih propisa u prethodnom periodu, te da, kako je to naglašeno u Izvještaju o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa, novi zakon treba da doprinese rješavanju problema izražene nelikvidnosti budžeta jedinica lokalnih samouprava. Sa tih razloga potpuno je neopravdano i neprihvatljivo da Ministarstvo finansija, kao obrađivač propisa, nije predložilo povećanje procenta pripadnosti po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica i opštinama Središnjeg i Primorskog regiona.

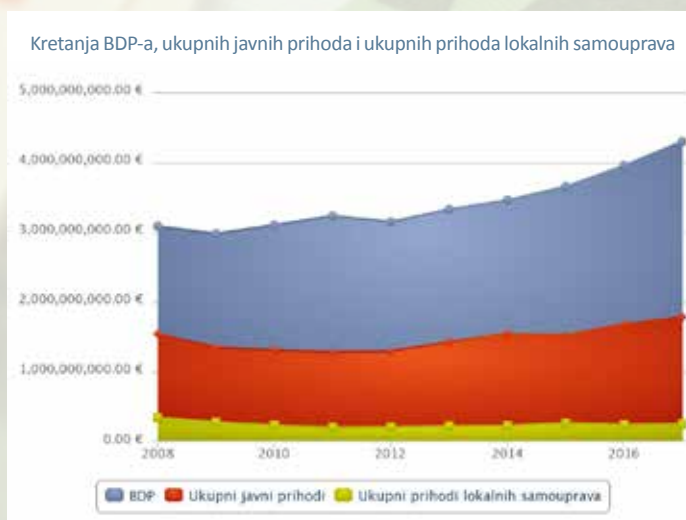
Dodatno ukazujemo da ukidanjem prihoda opštinama po osnovu **naknade za korišćenje morskog dobra**, opštine Primorskog regiona, kako je to navedeno u Obrazloženju Predloga Zakona, ostaju uskraćene za 3,50 mil. €, a da se istovremeno ne

obezbjeduje adekvatna kompenzacija za izgubljene prihode niti se smanjuje obim nadležnosti – poslova tim opštinama.

Obezbjedivanje održivog sistema finansiranja svih opština na dugi rok moguće je postići samo uz utvrđivanje stabilnih i realnih izvora finansiranja, a prihodi od poreza na dohodak fizičkih lica to svakako jesu. Izmjenama Zakona pokušava se utvrditi okvir kojim će se obezbijediti povećanje prihoda jednog broja opština (Sjeverni region), što je nepotpuno i nepravično rješenje prema ostalim opštinama. Odbor za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština je u Izjašnjenju naveo uporedna iskustva zemalja regiona u kojima se mnogo veći procenat ovog prihoda ustupa opštinama. Tako se opštinama u **Srbiji** ustupa 77% (osim Beograd 66%), u **Sloveniji**

54%, dok se u **Hrvatskoj** 60% ovih prihoda ustupa opštinama, odnosno gradovima, 17% županijama, za decentralizovane usluge 6%, a za finansijsko izravnavanje 17% (dakle, svih 100% prihoda po ovom osnovu pripada opštinama). Ovo je potpuno razumljivo i logično, imajući u vidu činjenicu da stanovnici jedne lokalne zajednice žive i rade na teritoriji te opštine, pa je sasvim logično da kroz porez na dohodak doprinose razvoju svojih opština i unapređuju kvalitet života u njima. Ako se ovome doda i konstantno povećanje nadležnosti lokalnih samouprava, bez obezbjeđivanja sredstava za njihovo vršenje, kao i porast broja stanovnika u najvećem broju opština Središnjeg i Primorskog regiona, a samim tim i potrebu za sve veće izdatke za infrastrukturu i komunalno opremanje, onda je potpuno jasno da je neophodno utvrditi veći procenat pripadnosti prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica i ovim opštinama.

Odbor za finansiranje lokalne samouprave je, takođe, u Izjašnjenju naveo da **lokalne samouprave u regionu decentralizovane funkcije finansiraju iz namjenskih tran-**

sfera koje im transferiše država iz državnog budžeta. Tako, u **Srbiji** lokalne samouprave imaju nadležnosti u oblasti predškolskog obrazovanja, kao i održavanja zgrada osnovnog obrazovanja i primarne zdravstvene zaštite (ne i plate). Za finansiranje ovih poslova, Zakonom o finansiranju lokalne samouprave su utvrđeni **opšti transferi koje država transferiše opštinama**, a ne iz poreza na dohodak fizičkih lica.

U **Hrvatskoj** lokalne samouprave, takođe, imaju iste nadležnosti u predškolskom obrazovanju, kao i u održavanju zgrada osnovnog i srednjeg obrazovanja (ne i njihovih plata). Za finansiranje ovih nadležnosti, pored opredijeljenog dijela od 6% poreza na dohodak fizičkih lica, **država obezbjeđuje dodatne transfere** koji su na godišnjem nivou u visini cca 17% poreza na dohodak fizičkih lica.

Finansiranje ovih nadležnosti u **Makedoniji** se vrši iz opštih transfera (4,5% PDV se ustupa opštinama), koji je sličan način u primjeni i u **Republici Srpskoj**.

Prema tome, da bi se unaprijedilo stanje u finansijama lokalnih samouprava neophodno je utvrditi veći procenat ustupanja prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica svim opštinama. Cijeneći da bi ustupanje 50% prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica za sve opštine bio značajan teret za Budžet Crne Gore u prvoj godini primjene zakona, a radi održivosti ukupnih javnih finansija Crne Gore, Odbor za finansiranje lokalne samouprave je predložio izmjenu člana 10 tačka 1 tako da ista glasi:

„1) 20% opštinama koje pripadaju Središnjem i Primorskom regionu.“

dok bi se u prelaznim odredbama Zakona dodao novi član koji glasi:

„Izuzetno od člana 10 tačka 1 ovog zakona, opštinama Središnjeg i Primorskog regiona ustupa se dio poreza na dohodak fizičkih lica, i to:

- u 2020. godinu 27%
- u 2021. godinu 34%
- u 2022. godini 42%
- od 2023. godine 50%.“

➤ Predlogom Zakona se ukidaju prihodi opštinama po osnovu **naknade za korišćenje morskog dobra** koja, shodno važećem zakonskom rješenju, pripada

opštinama u visini od 50% ukupno ostvarenih prihoda. Obrazloženjem Predloga Zakona, ova izmjena će direktno prouzrokovati **gubitak od 3,5 mil.€ za budžete opština Primorskog regiona**. Zajednica opština je u nekoliko navrata do sada ukazivala na negativan uticaj ovakvih zakonskih rješenja kojima se ukidaju prihodi opštinama, a da se istovremeno ne obezbjeđuje njihova adekvatna nadoknada. Iako je u Obrazloženju Zakona navedeno da se na ovakav način vrši usklađivanje sa izmjenama zakonskih rješenja koja se odnose na prihode po osnovu naknade za korišćenje morskog dobra koji će u cjelosti biti prihod Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom (neuskladenost sistemskog i materijalnog propisa), neopravdana je bilo kakva izmjena zakonskih rješenja kojima se ukidaju prihodi opštinama. Ovo, tim prije, što je Zakonom o komunalnim djelatnostima propisano da jedinica lokalne samouprave **stvara uslove za pružanje komunalnih usluga, odnosno isporuku komunalnog proizvoda na području morskog dobra**, a da, primjenom predloženih rješenja, istovremeno gubi prihode namijenjene za vršenje ovih poslova. Dakle, nadležnosti ostaju, a ukidaju se namjenski prihodi za njihovo vršenje.

➤ Imajući u vidu namjeru Obradivača da se ovim zakonom na sistemski način reguliše pitanje raspodjele sredstava Egalizacionog fonda, Odbor je ukazao na **potrebu preispitivanja kriterijuma za utvrđivanje stepena razvijenosti** jedinice lokalne samouprave. Ovo iz razloga što, primjenom propisanih kriterijuma, u praksi postoje brojne nelogičnosti shodno kojima se pojedine opštine svrstavaju u grupu opština sa indeksom razvijenosti preko 100% prosječne vrijednosti indeksa razvijenosti u Crnoj Gori, a da se istovremeno nalaze na dnu liste opština po stepenu konkurentnosti.

➤ Predlogom Zakona se utvrđuju kriterijumi za raspodjelu sredstava Egalizacionog fonda, gdje se u stavu 1 alineja 3 propisuje da se 50% sredstava Fonda raspodjeljuje na osnovu prosječno **obračunatih** prihoda po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica,

koji se, u skladu sa stavom 4 istog člana, utvrđuju na osnovu podataka organa državne uprave nadležnog za obračunavanje, kontrolu obračuna i naplatu poreza. Na ovaj način se suštinski mijenja dosadašnji način raspodjele sredstava EF po osnovu poreza na dohodak fizičkih lica i utvrđuje novi način raspodjele koji zavisi od visine **obračunatih prihoda** po ovom osnovu, a **ne ostvarenih prihoda**, koji je korišćen do sada. Odbor smatra da je ovo nepravilno, imajući u vidu da je porez na dohodak fizičkih lica prihod kojeg administrira državni, a ne lokalni poreski organ. Iz navedenih razloga, Odbor je predložio da se u članu **16 Predloga Zakona** utvrdi raspodjela 50% sredstava Egalizacionog fonda na osnovu **ostvarenog**, a ne obračunatog poreza na dohodak fizičkih lica.

- Odredbom člana 17 stav 1 Predloga Zakona utvrđeno je da novoosnovana opština ima pravo na korišćenje sredstava Fonda ukoliko se izdvojila koja to pravo stiče u skladu sa članom 15 ovog Zakona, iz čega proizilazi da opština koja se izdvojila iz opštine koja nije korisnica sredstava Fonda **nikada ne može ostvariti pravo na korišćenje sredstava Fonda**. Odbor smatra da je stav 1 člana 17 u koliziji sa članom 15 Predloga Zakona kojim se utvrđuje pravo na korišćenje sredstava fonda, zbog čega je neophodno preispitati odredbu člana 17 stav 1.
- Predlogom Zakona propisuju se da se **rebalans budžeta** vrši tokom fiskalne godine kada dođe do smanjenja ili povećanja planiranih primitaka ili izdataka po postupku propisanom za njegovo donošenje. Pored toga što se Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti utvrđuje da se u ovom slučaju **može** pripremiti predlog za uravnoteženje budžeta, Odbor je istakao da je u Obrazloženju Predloga Zakona o finansiranju lokalne samouprave navedeno da se izmjena budžeta vrši u slučajevima kada tokom fiskalne godine dođe do **smanjenja planiranih prihoda ili povećanja planiranih rashoda**, što je i važeće zakonsko rješenje. U odnosu na postupak donošenja rebalansa budžeta, Odbor ukazuje da je prilikom izrade rebalansa neracionalno primjenjivati istu proceduru koja je predviđena za donošenje budžeta, te je predloženo da se predvidi kraći postupak (nepotrebno je održavanje javnih rasprava). Sa navedenih razloga, a radi izbjegavanja eventualnih nejasnoća u primjeni, Odbor predlaže izmjenu člana 31 stav 1, tako da isti glasi:

„U slučajevima kada tokom fiskalne godine dođe do smanjenja planiranih primitaka ili povećanja planiranih izdataka može se pripremiti predlog za izmjenu budžeta po skraćenom postupku propisanom za njegovo donošenje.“

- Radi efikasnije evidencije i namjenskog trošenje donatorskih sredstava, Odbor je predložio da se u članu 54 dodaju dva nova stava koja glase:

„Lokalni organ uprave nadležan za poslove finansija ovlašćen je da odobri otvaranje računa za donatorska sredstva.“

Namjenske donacije izvršavaće se u visini njihovog ostvarenja.“

- Budući da je, shodno važećim zakonskim propisima, predsjednik opštine nalogodavac budžeta, Odbor je predložio izmjenu Predloga Zakona na način kojim će se propisati da **Uputstvo o radu trezora lokalne samouprave donosi predsjednik opštine**, u skladu sa Uputstvom o radu državnog trezora.
- Odbor, takođe, smatra da je mjesečno dostavljanje podataka po potrošačkim jedinicama, kako je to utvrđeno Predlogom Zakona, preobimno i nepotrebno, budući da isto sadrži i po nekoliko destina stranica. Svi ovi podaci su sadržani u ukupno izvršenim izdacima koje opština (suprotno važećim zakonskim rješenjima) dostavlja mjesečno Ministarstvu, zbog čega je predloženo da se u stavu 1 člana 58 Predloga Zakona brišu riječi **„i izvršenim izdacima po potrošačkim jedinicama“**. Takođe, ukazano je da je predloženim odredbama neopravdano skraćen rok za dostavu izvještaja Ministarstvu finansija sa 15 na 10 dana, što je suviše kratak rok za pripremu svih potrebnih izvještaja, iz kojeg razloga je neophodno da se ovaj rok utvrdi na 15 dana, kakvo je i važeće zakonsko rješenje.

Pored toga, Ministarstvo finansija je u stavu 4 ovog člana predložilo da se kvartalni izvještaji o ostvarenim primicima, izvršenim izdacima, neizmirenim obavezama i budžet-skom zaduženju opštine **objavljaju na internet stanici opštine u roku od 15 dana od dana isteka kvartala**, što nije u skladu sa Zakonom o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, budući da isti ne sadrži jednu ovakvu odredbu koja bi se primjenjivala u odnosu na Budžet Crne Gore. Iz navedenih razloga, predlažemo brisanje stava 4 ovog člana.

Odbor za finansiranje lokalne samouprave smatra da će se prihvatanjem predloga Zajednice opština za izmjenu Predloga Zakona o finansiranju lokalne samouprave značajno unaprijediti predložena rješenja kojim će se obezbijediti održivost lokalnih javnih finansija na dugi rok.

Zajedničkim snagama do rješenja problema izmirivanja poreskih obaveza

U cilju iznalaženja rješenja problema urednog izmirivanja zaostalih obaveza po Ugovoru o reprogramu poreskog duga i tekućih poreskih obaveza koje ima jedan broj opština i javnih službi, predstavnici **Zajednice opština** i **Poreske uprave Crne Gore** su tokom oktobra mjeseca ove godine održali dva sastanka na kojima su razgovarali o mogućim rješenjima.

Prvi sastanak predstavnika ovih dviju institucija i Ministarstva finansija održan je **03.10.2018. godine u Poreskoj upravi**. Sastanak je bio posvećen analizi stepena poštovanja poreskih propisa od strane opština, u kom pravcu je **direktor Poreske uprave Miomir M. Mugoša** naglasio neophodnost redovnog izmirivanja poreza od strane opština, a posebno onih koje kasne u servisiranju tekućih poreskih obaveza.

Predstavnici Zajednice opština su informisani o sastancima koje su u prethodnom periodu predstavnici Poreske uprave održali sa rukovodstvima pet opština koje značajno kasne u izmirivanju poreskih obaveza. Direktor Poreske uprave je najavio intenziviranje aktivnosti na prinudnoj naplati poreskog duga lokalnih preduzeća koja kasne sa plaćanjem tekućih obaveza ili obaveza koje su ušle u reprogram u skladu sa Zakonom o reprogramu poreskog potraživanja, bez obzira na značaj istih za funkcionisanje sistema lokalne samouprave.

Tokom razgovora naglašena je i dobra saradnja sa opštinama s visokim stepenom poreske discipline koje nijesu ni ušle u reprogram 2015. godine, kao i opštinama kojima je odobren reprogram poreskog duga od strane Ministarstva finansija (2015. godine), ali koje redovno servisiraju sve dospjele reprogramirane i tekuće obaveze.

Sastanak je iskorišćen da se razmotre mogućnosti izmjene Nacrta Zakona o finansiranju lokalne samouprave u dijelu koji se odnosi na izvještavanje o obavezama po osnovu prireza porezu na dohodak fizičkih lica, kao i na eventualni prenos poslova administriranja poreza na promet nepokretnosti u nadležnost lokalne samouprave.

Na osnovu zaključaka sa sastanka od 03.10.2018. godine, u prostorijama Zajednice opština **10.10.2018. godine** održan je novi sastanak na ovu temu **sa predsjednicima i predstav-**

nicima opština i direktorima javnih preduzeća koje kasne u izmirivanju poreskih obaveza. Sastanku su, pored predstavnika opština i Sekretarijata Zajednice opština, prisustvovali i direktor Poreske uprave **Miomir M. Mugoša**, direktorica Direktorata za lokalnu samoupravu u Ministarstvu javne uprave **Jadranka Vukčević** i predsjednik Odbora za finansiranje lokalne samouprave Zajednice opština **Miomir Jakšić**.

Generalni sekretar Refik Bojadžić je, u uvodnom obraćanju, istakao da se organizaciji ovog sastanka pristupilo shodno zaključku sa sastanka koji je 03.10.2018. godine održan u Poreskoj upravi, na kojem su predstavnicima Zajednice opština prezentirani podaci o stanju duga jednog broja opština i javnih preduzeća čiji poreski dug pokazuje tendenciju rasta, kao i mjere koje se planiraju preduzeti na njegovoj naplati. Generalni sekretar je istakao da je rast poreskog duga posljedica nelikvidnosti opština zbog nemogućnosti obezbjeđenja dovoljno prihoda za redovno funkcionisanje, što je problem koji se mora na sistemski način rješavati. U tom smislu, upoznao je učesnike sastanka o mjerama koje su u prethodnom periodu preduzimane na planu sanacije opštinskih finansija (reprogram poreskog duga i refinansiranje neizmirenih obaveza), ali i o mjerama koje nijesu blagovremeno i na sveobuhvatan način realizovane, a koje su neophodne ukoliko se želi obezbijediti stabilno i održivo finansiranje lokalnih samouprava i izvršavanje zakonom utvrđenih obaveza. Naglasio je potrebu adekvatnog unapređenja i pune implementacije zakonskog okvira kojim se uređuje finansiranje lokalnih samouprava (Zakon o finansiranju lokalne samouprave, Zakon o komunalnim djelatnostima, Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, i dr.), ali i da svoj doprinos rješavanju ovog gorućeg problema moraju dati i opštine kroz smanjenje javne potrošnje na lokalnom nivou, racionalizaciju troškova poslovanja i optimizaciju broja zaposlenih.

Direktor Poreske uprave Miomir M. Mugoša je pokazao razumijevanje za probleme sa kojima se opštine suočavaju, ali i istakao da Poreska uprava, kao odgovorna institucija, mora

da izvršava poslove iz svoje nadležnosti. Naglasio je da, ukoliko opštine i javna preduzeća ne pokažu spremnost i volju da riješe problem plaćanja zaostalog poreskog duga i redovnog izmirivanja tekućih obaveza, Poreska uprava će, kako je najavio, počev od januara naredne godine preduzimati sve zakonom utvrđene mjere za naplatu poreskog duga. Istakao je da su predstavnici Poreske uprave u nekoliko navrata do sada razgovarali sa predstavnicima opština na ovu temu, te da su podaci o stanju poreskog duga opština prezentirani Premijeru i Ministru finansija. Takođe, ukazao je da se, shodno Ugovoru o reprogramu poreskog duga koji su opštine potpisale sa Ministarstvom finansija, mora značajnije raditi na rješavanju problema viška zaposlenih u opštinama i njihovim javnim preduzećima.

Generalna direktorica Direktorata za lokalnu samoupravu Jadranka Vukčević je podržala aktivnosti koje se preduzimaju na planu rješavanja problema izmirivanja zaostalih poreskih obaveza lokalnih samouprava i javnih preduzeća i, u tom smislu, istakla značaj donošenja i primjene Plana optimizacije broja zaposlenih u javnom sektoru, s posebnim akcentom na rješavanje problema viška zaposlenih na lokalnom nivou.

Predstavnici opština i javnih preduzeća su u diskusiji dali svoje viđenje problema sa kojima se suočavaju opštine i javna preduzeća u svom poslovanju, kao i uzroka zbog kojih su problemi i nastali, te ukazali na potrebu hitnosti njihovog rješavanja. Iskazali su razumijevanje za poziciju Poreske uprave da mora raditi poslove za koje je zadužena, ali i ukazali na složenost i dubinu problema koji se moraju rješavati sistemski.

Ocjena je svih učesnika da je sastanak bio jako koristan i da je omogućio da se problem zajednički i sveobuhvatno sagleda i utvrde aktivnosti i mjere u cilju njegovog rješavanja.

Na osnovu diskusija i datih predloga, **zaključeno** je:

- da rukovodstvo Zajednice opština zatraži da se što prije organizuje **sastanak sa Predsjednikom Vlade**, kojem bi prisustvovali predstavnici Ministarstva finansija, Ministarstva javne uprave i direktor Poreske uprave, a na kojem bi se Predsjednik Vlade upoznao sa problemima sa kojima se opštine suočavaju u svom radu, aktivnostima koje preduzimaju i mjerama koje se predlažu za prevazilaženje poteškoća u njihovom radu. Tema ovih razgovora bila bi, prije svega, predložena rješenja iz **Nacrta Zakona o finansiranju lokalne samouprave**; stvaranje uslova za primjenu **Zakona o komunalnim djelatnostima** u dijelu implementacije komunalne naknade u sistem prihoda opština i inicijativa Zajednice opština da se **cijena utrošene električne energije za javnu rasvjetu za lokalne samouprave obračunava po tarifi za građane, a ne po industrijskoj tarifi**, čime se opštinama neosnovano nameću visoki troškovi po osnovu utrošene električne energije za javnu rasvjetu, imajući u vidu da je u pitanju vršenje javne funkcije u javnom interesu;
- uvažavajući ukupnu situaciju i okolnosti u kojima se nalaze opštine, te potrebno vrijeme za konsolidaciju opštinskih javnih finansija, da Ministarstvo finansija sagleda mogućnost **reprograma poreskog duga opština i opštinskih javnih preduzeća na period od 20 godina**;

- da jedinice lokalne samouprave i javna preduzeća čiji su one osnivač urade **analizu poslovanja sa aspekta vrste i obima poslova koje obavljaju i troškova koje imaju po osnovu obavljanja istih**, te, na bazi rezultata iz analize, **utvrde optimalnu organizaciju poslova i broj izvršilaca** koji će obezbijediti da se zakonom utvrđeni poslovi i usluge vrše efikasno uz najmanje troškove;
- da jedinice lokalne samouprave, na osnovu analize, sačinu **finansijski iskaz/procenu prihoda budžeta** po osnovu izvora definisanih Zakonom o finansiranju lokalne samouprave i materijalnim propisima i **rashoda** koje će imati po osnovu vršenja poslova organizovanih po optimalnom modelu rada organa i, na osnovu toga, **ocijene finansijsku održivost svog poslovanja i mogućnost redovnog servisiranja zakonom utvrđenih obaveza**;
- da jedinice lokalne samouprave i javna preduzeća, shodno obavezama iz Plana optimizacije broja zaposlenih, **sačine plan smanjenja broja zaposlenih u organima i javnim službama iskazan po osnovima prestanka radnog odnosa i iznosu sredstava potrebnih za isplatu otpremnina** zaposlenim po osnovu sporazumnog prestanka radnog odnosa, odnosno proglašenja tehnološkim viškom, sa dinamikom realizacija Plana optimizacije – rok: 01.12.2018. godine;
- da Ministarstvo finansija i Ministarstvo javne uprave sagledaju mogućnost da se iz sredstava direktne budžetske podrške ili na drugi način **pomogne opštinama u obezbjeđenju sredstava za isplatu otpremnina zaposlenim** kojima prestaje radni odnos po osnovu sporazuma ili proglašenja tehnološkim viškom.

Učesnici sastanka su izrazili punu spremnost da aktivno rade na realizaciji dogovorenih aktivnosti, kao i očekivanje da će se realizacijom ovih aktivnosti obezbijediti održiv sistem finansiranja opština i javnih službi čije su one osnivač.

Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o planiranju

Zajednica opština je Programom rada za 2018. godinu kao jednu od aktivnosti predvidjela analizu sprovođenja **Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata** u praksi i ocjenu potrebe za predlaganje njegovih izmjena i dopuna.

Imajući u vidu da je prošla godina dana od početka njegove primjene, ocijenjeno je da je to optimalan period u kojem su se mogli utvrditi nedostaci i nejasnoće u njegovoj primjeni. S tim u vezi, Zajednica opština je zatražila od svih jedinica lokalne samouprave da ukažu na probleme sa kojima su se suočavale u primjeni Zakona, sa predlogom rješenja.

Na osnovu dostavljenih predloga od strane opština, **Odbor za prostorno planiranje Zajednice opština** je pripremio **Predlog Inicijative za izmjene i dopune Zakona**, koji je dostavljen svim jedinicama lokalne samouprave na davanje mišljenja. Nakon pristiglih mišljenja, Odbor je utvrdio **konačnu Inicijativu**, koja je dostavljena **Ministarstvu održivog razvoja i turizma** na dalje postupanje, uz izraženo očekivanje da ćemo zajedničkim aktivnostima i u dobroj komunikaciji obezbijediti uslove za uspješniju primjenu ovog izuzetno važnog zakona za vršenje poslova na lokalnom nivou.

Produžen rok za donošenje lokalnih planskih dokumenata do 31.12.2018. godine

Zakonom utvrđeni rok za donošenje lokalnih planskih dokumenata čija je izrada započeta prije stupanja na snagu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata bio je 01.10.2018. godine. Imajući u vidu činjenicu da je u značajnom broju opština u završnoj fazi izrada i donošenje velikog broja prostorno-planskih dokumenata, koja objektivno nijesu mogla biti donešena u zakonom ostavljenom roku, Odbor je pokrenuo Inicijativu da se izmjenom Zakona **produži rok u kojem se mogu donijeti planska dokumenta čija je izrada već započeta**.

Postupajući po zahtjevu jednog broja opština, Odbor za prostorno planiranje Zajednice opština Crne Gore donio je 12.09.2018. godine Odluku da podnese **Inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata**, sa predlogom da se ovaj rok produži do 31.03.2019. godine. Pored toga, u jednom broju opština građani su podnosili zahtjeve za legalizaciju bespravnih objekata i po isteku zakonskog roka, dok je u svim opštinama pojačano interesovanje vlasnika bespravnih objekata koji nijesu iz određenih razloga predložili zahtjeve u zakonskom roku. Iz tih razloga, Odbor je odlučio da predloži dopunu Zakona i **utvrdi novi rok za podnošenje zahtjeva za legalizaciju objekata**.

Vlada je prihvatila Inicijativu u odnosu na **produženje roka za donošenje planskih dokumenata** i utvrdila Predlog Zakona o izmjeni Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. **Skupština Crne Gore** je, na sjednici održanoj **28.09.2018. godine**, donijela **Zakon o izmjeni Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata** kojim je rok za donošenje planske dokumentacije produžen do 31.12.2018. godine.

U dijelu Inicijative koja se odnosi na utvrđivanje novog roka za podnošenje zahtjeva za legalizaciju bespravno podignutih objekata, resorno ministarstvo i Vlada se još uvijek nijesu izjašnjavali.

prostora i izgradnji objekata

Od predloga sadržanih u Inicijativi za izmjene i dopune Zakona najznačajni su sljedeći:

➤ Planiranje prostora:

- imajući u vidu nadležnosti opštine u raspolaganju svojom imovinom, treba omogućiti da organ lokalne upave sprovodi **javni konkurs za idejno arhitektonsko rješenje za objekte lokalne samouprave**;
- da se **rok za izradu započetih planskih dokumenata produži do donošenja plana generalne regulacije**, na koji način bi se valorizovali dosadašnje aktivnosti lokalnih samoprava na stvaranju uslova za građenje, sa jedne strane, dok bi se, sa druge strane, obezbijedio pravni kontinuitet korisnicima prostora u procesu prelaska sa stare na novu generaciju planskih dokumenata.

➤ Izgradnja objekata:

- da se utvrdi **pravo rekonstrukcije u postojećim gabaritima zatečenih objekata**, građenih u skladu sa tada važećim propisima i planovima, a koji ne ispunjavaju svojstva važećeg planskog dokumenta, čime bi se omogućio **pravni kontinuitet** i obezbijedio isti obim prava i vlasnicima objekata koji su bili izgađeni prije stupanja na snagu Zakona, a naročito u svijetlu Ustavom zagaranovanog prava na mirno uživanje imovine, u više faktičkih situacija, kao što su: (1) rekonstrukcija postojećih objekata **u zaštitnoj zoni u nacionalnim parkovima** (gdje je zabranjena izgradnja novih objekata, postoji jedan broj objekata koji su izgrađeni prije proglašenja tog područja nacionalnim parkom. Vlasnici tih objekata nemaju mogućnost izgradnje novih objekata niti proširenja postojećih, a isti žive u njima. Iz tih razloga je potrebno omogućiti rekonstrukciju takvih objekata u postojećim gabaritima da ne bi došlo do njihovog urušavanja); (2) kada je **novim planskim dokumentom izvršena prenamjena prostora** na kojem već ima izgrađenih objekata (npr. novim planskim dokumentom su predvide-

ni poslovno komercijalni objekti, saobraćajnice, sportski tereni i sl., a u samom prostoru su neki drugi objekti, primjera radi: porodično-stambeni, potrebno je dozvoliti rekonstrukciju takvih objekata u postojećim gabaritima da ne bi došlo do urušavanja istih, do privođenja prostora namjeni u skladu sa važećim planskim dokumentom) i (3) kada se donese odluka o zabrani građenja do donošenja planskog dokumenta (ako se na tom prostoru nalazi objekat koji bi mogao imati značajnija oštećenja, potrebno je dozvoliti rekonstrukciju u postojećim gabaritima);

- da se u postupku revizije glavnog projekta utvrdi obaveza revidenta da pribavi i **dokaz pravu svojine na zemljištu**, odnosno drugom pravu na građenju na zemljištu ili postojanje prava svojine na objektu, odnosno drugog prava na građenju, ako se radi o rekonstrukciji objekta, čime bi se obezbijedio još jedan stepen zaštite Ustavom garantovanog prava na mirno uživanje imovine. Ovo je predloženo iz razloga što je ukinuta građevinska dozvola u čijem postupku izdavanja je bilo obezbeđeno da organ koji izdaje građevinsku dozvolu cijeni da li je ispunjen i ovaj veoma značajan imovinsko-pravni preduslov;
- da se i u **prelaznom periodu**, do donošenja plana generalne regulacije i urbanističkih projekata, **obezbjedi da se prati usaglašenost idejnog rješenja sa UTU-ima** važećeg planskog dokumenta od strane državnog arhitekta, odnosno glavnog gradskog arhitekta i na taj način utvrdi još jedan mehanizam zaštite prostora, kao izuzetno ograničenog resursa. Kako se idejnim rješenjem (član 76) utvrđuje, između ostalog, uklapanje objekta u prostor, položaj objekta u okviru lokacije i prema susjednim objektima, kao i uslovi i rješenja priključenja objekta na saobraćajnu, instalacionu i drugu infrastrukturu, nije moguće utvrditi usaglašenost ovih elementima sa zadatim

uslovima, bez sagledavanja elaborata parcelacije, pa je iz tog razloga zahtjevano da se, uz zahtjev za davanje saglasnosti, na idejno rješenje dostavlja i elaborat parcelacije.

➤ Uređenje građevinskog zemljišta:

- da se preciznije **urede odnosi u pogledu ubiranja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta**, kao i da se opštine ovlaste da **na principima pravičnosti utvrđuju visinu naknade**, a imajući u vidu da od vrste objekta zavisi i potreba komunalne opremljenosti, a samim tim, i neophodni troškovi za obezbjeđivanje adekvatne komunalne infrastrukture.

➤ Privremeni objekti:

- da se, uz prijavu građenja, odnosno postavljanja **privremenog objekta** dostavlja i **dokaz o plaćanju lokalne komunalne takse**, imajući u vidu da je mehanizam koji je obezbjeđivao naplatu ovog fiskalитета, bilo odobrenje za postavljanje, odnosno građenje objekta privremenog karaktera, koje se izdavalo na osnovu opštinske Odluke o postavljanju, odnosno građenju i uklanjanju privremenih objekata montažnog karaktera. Danom stupanja na snagu **programa privremenih objekata**, donesenog u skladu sa važećim Zakonom o planiranju prostora i izgradnji, predmetne **opštinske odluke će prestati da se primjenjuju**, a samim tim, i zaštitni mehanizmi za ubiranje ovog opštinskog prihoda, od kojeg opštine na godišnjem nivou prihodeju oko 5 mil.€;
- da se **utvrdi novi rok za donošenje progama privremenih objekata**, imajući u vidu da je podzakonski akt kojim su uređene vrste bespravnih objekata, donijet u julu ove godine, što je onemogućilo lokalne

samouprave da blagovremeno pripreme pomenuti dokument.

➤ Legalizacija bespravnih objekata:

- da se u **ravnopravan položaj u pogledu ostvarivanja benefita** dovedu vlasnik bespravnog objekta osnovnog stanovanja (objekat neto površine do 200m²) sa vlasnikom bespravnog objekta namjenjenog za stanovanje čija površina sa površinom drugog/drugih objekata namjenjenih za stanovanje ne prelazi površinu od 200m² neto;
- da se **omogući legalizacija bespravnih objekata** koji su izgrađeni u skladu sa **smjernicama za legalizaciju objekata važećeg planskog dokumenta**, imajući u vidu da su jedinice lokalne samouprave u proteklom periodu uložile značajna sredstva za izradu prostorno-planske dokumentacije, u čijoj izradi je kao posebni zadatak bilo analiziranje stanja opterećenosti prostora bespravnim objektima i sagledavanja uslova za njihovu legalizaciju. U tom pogledu, svi objekti koji su mogli biti uklopljeni, a da ne narušavaju osnovnu razvojnu koncepciju planskog dokumenta, su i uklopljeni;
- da se **omogući legalizacija bespravnih objekata** koji su izgrađeni u skladu sa planskim dokumentom čija izrada je bila u toku na dan stupanja na snagu Zakona;
- da se precizira da se, uz zahtjev za legalizaciju bespravnog objekta, podnosi i **elaborat premjera bruto površina i neto površina**, sa razloga što je elaborat premjera bruto površina bespravnog objekta jedini mogući dokument na osnovu kojeg se može utvrditi **da li je postojeći objekat na terenu izgrađen u skladu sa osnovnim urbanističkim parametrima**, dok je elaborat premjera neto površina neophodan zbog upisa u katastar nepokretnosti, kao i zbog utvrđivanja osnovice za obračun naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta;
- da se omogući uvođenje **naknade za korišćenje bespravnog objekta za sve bespravne objekte za koje nije podnjet zahtjev za legalizaciju, odnosno za koje je donijeto rješenje o odbijanju zahtjeva**, bez obzira da li su evidentirani na **orto-foto snimku**, čime će se obezbjeđiti da ova naknada postane **zaštitna mjera od dalje bespravne gradnje**;
- da se utvrdi **novi rok za podnošenje zahtjeva za legalizaciju za vlasnike bespravnih objekata** evidentiranih na orto-foto snimku.

Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata Zajednice opština će se ovih dana razmatrati na nadležnim odborima Skupštine Crne Gore.

Izjašnjenje na Predlog Zakona o putevima

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je pripremio **Predlog Zakona o putevima** koji je 29.11.2018. godine dostavilo Zajednici opština na mišljenje. Zajednica opština je Predlog Zakona proslijedila svim opštinama na izjašnjavanje. U skladu sa primjedbama i predlozima pristiglim iz opština, Zajednica opština je pripremila jedinstveno **Izjašnjenje** koje je dostavljeno Ministarstvu saobraćaja i pomorstva na dalje postupanje.

U Izjašnjenju na Predlog Zakona, u dijelu **načelnih primjedbi**, istaknuto je sljedeće:

1. Značajan broj odredbi Predloga Zakona o putevima koji se odnosi na ovlašćenja i odgovornosti jedinica lokalnih samouprava nije usklađen sa sistemskim zakonima kojim se uređuje sistem i način funkcionisanja lokalne samouprave i pružanja usluga građanima i privrednim subjektima, tj. sa Zakonom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o komunalnim djelatnostima. To je još jedan dokaz neophodnosti sprovođenja **Sporazuma o saradnji između Vlade Crne Gore i Zajednice opština Crne Gore**, kojim je kao jedan od mehanizama ostvarivanja saradnje predviđeno **učesće predstavnika Zajednice opština u radnim grupa za izradu zakonskih i drugih propisa** kojim se uređuju prava, dužnosti i odgovornosti lokalnih samouprava.

2. Članom 20 Predloga Zakona utvrđuju se naknade koje se plaćaju za korišćenje javnih puteva koje utvrđuje Vlada, odnosno opština, **uz prethodnu saglasnost Vlade**. Ovim članom se, takođe, propisuje da visina naknade za opštinske puteve **ne može biti viša od naknade za državne puteve**, te da se ista plaća prilikom zaključenja **ugovora sa licem** koje plaća naknadu za upotrebu opštinskog puta.

U odnosu na ovako definisane odredbe ukazujemo da se Predlogom Zakona nastavlja sa ograničavanjem autonomije lokalne samouprave proklamovane Ustavom Crne Gore, Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o lokalnoj samoupravi, budući da se predlažu odredbe kojim se, prilikom donošenja odluke o uvođenju naknade za opštinske puteve, i pored već Zakonom utvrđenog ograničenja da visina naknade za korišćenje opštinskih puteva ne može biti veća od visine naknade za državne puteve, opštine obavezuju da pribave prethodnu saglasnost Vlade.

Imajući u vidu naprijed navedeno, jasno je da se odredbom člana 20 stav 6 Predloga Zakona **u potpunosti ograničava samostalnost lokalne samouprave** da, u okviru zakonom utvrđenih nadležnosti i odgovornosti, a u skladu sa strateškim ciljevima razvoja, kreira sopstvenu poresku politiku i obezbjeđuje sredstva za vršenje poslova utvrđenih u njenoj nadležnosti. Pored toga, Predlogom Zakona se **nadležnost za utvrđivanje visine naknade daje organu lokalne uprave**, a ne **organu lokalne samouprave**, što je u suprotnosti sa Zakonom o lokalnoj samoupravi. Predlogom Zakona se,

takođe, utvrđuje da se naknada plaća prilikom zaključenja **ugovora**, a ne na osnovu **rješenja**, što je u suprotnosti sa sistemskim Zakonom o poreskoj administraciji kojim je propisano da se o pojedinim pravima i obavezama iz poresko pravnog odnosa prilikom utvrđivanja svih poreza, naknada i drugih dažbina odlučuje **rješenjem**, a što je uostalom i dosadašnja praksa prilikom utvrđivanja obaveze plaćanja naknada za korišćenje puteva.

Posebno ukazujemo da se ovim članom, pod izgovorom unapređenja poslovnog ambijenta i razvoja ekonomije, ponovo predlaže ukidanje naknada za korišćenje opštinskih puteva za pojedine vrste objekata postavljene na putu, odnosno putnom zemljištu. Naime, u članu 20 stav 1 tač. 10 i 11 briše se termin **„infrastrukture drugih sličnih djelatnosti“** koji sadrži važeći Zakon o putevima, čime se opštine onemogućavaju da naplaćuju naknade za korišćenje opštinskih puteva po osnovu korišćenja one infrastrukture čijim se postavljanjem i korišćenjem ograničavaju mogućnosti za kvalitetno održavanje i bezbjedno korišćenje opštinskog puta. Na ovaj način se, inače nedovoljna sredstva za rekonstrukciju i održavanje opštinskih puteva, dodatno umanjuju. Pitamo Ministra da li je neizgrađena i neuređena putna infrastruktura u funkciji razvoja i unapređenja poslovnog ambijenta?

Iako je članom 20 stav 1 tač. 10 i 11 utvrđeno da se naknade plaćaju i za elektronske komunikacione vodove, koji se, u skladu sa članom 4 stav 1 tačka 62 Predloga Zakona, sastoje iz „elektronskih komunikacionih kablova, njihovih elemenata i sa njima povezane opreme koja je tehnološki i funkcionalno neodvojivi dio vodova i zajedno čine jednu funkcionalnu cjelinu“, objekti infrastrukture isključeni su kao osnov za naplatu naknade, budući da se ista može naplatiti samo za **„jednu funkcionalnu cjelinu“**. Infra-

strukturni objekti i oprema, pored vodova, omogućavaju Elektroprivredi i vršiocima telekomunikacione djelatnosti, obavljanje djelatnosti za koju su registrovane i po kojem osnovu ostvaruju značajne prihode. Oni se, u krajnjem, mogu smatrati funkcionalnom cjelinom, ali se oni nikako ne mogu definisati kao „vodovi“.

U prilog tome govore i odredbe čl. 111, 115 i 117 **Zakona o energetici** i člana 36 **Zakon o elektronskim komunikacijama** u kojim sistemskim propisima se ovi pojmovi precizno definišu, te isti, zbog načela pravne sigurnosti, ne mogu biti uređivani u drugim materijalnim zakonskim propisima na drugačiji način, sa jasnom namjerom da se izbjegne poreska obaveza.

Pored navedenog, takođe ukazujemo i da su prihodi koje opštine ostvaruju po osnovu naknada za postavljanje vodova gotovo beznačajni i simbolični za obavljanje poslova za koje su namijenjeni. Kako bi se, u skladu sa predloženim rješenjima, obezbijedilo plaćanje naknade za „jednu funkcionalnu cjelinu“, bilo bi neophodno važeće iznose naknada za postavljanje elektrokomunikacionih vodova značajno uvećati, radi obezbjeđenja minimalnih sredstva neophodnih za održavanje opštinskih puteva. No, imajući u vidu da je Predlogom Zakona utvrđeno da visina naknade za opštinske puteve **ne može biti viša od naknade za državne puteve**, te da je utvrđivanje visine ove naknade vezano za **prethodnu saglasnost Vlade**, jasno je da je nemoguće obezbijediti utvrđivanje visine naknade koja će obezbijediti minimalno pokrivanje troškova održavanja i rekonstrukcije opštinskih puteva.

Imajući u vidu predložena rješenja, sa pravom se može konstatovati da Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, pod pritiskom lobija elektrodistributivnih i telekomunikacionih operatera, zakonom pokušava da ograniči pravo opština da ubiraju prihode koji su namjenski i kao takvi inače nedovoljni za adekvatno održavanje i zaštitu opštinskih pu-

teva, a što je isključiva nadležnost i odgovornost opština, čime se dodatno ugrožava finansijska sposobnost opština da vrše izgradnju, odnosno adekvatno održavanje opštinskih puteva, a što je ključni preduslov za razvoj opština i zadržavanje stanovništva, naročito u ruralnim područjima. Iako je Zakonom o finansiranju lokalne samouprave propisano da sredstva sa kojima raspolaže opština moraju biti primjerena izdacima potrebnim za finansiranje njenih nadležnosti, visina prihoda koja opštine, u skladu i sa važećim zakonskim rješenjima, ostvaruju po osnovu naknada za korišćenje opštinskih puteva su nedovoljna i višestruko manja od potrebe za obezbjeđivanje minimuma kvaliteta i sigurnosti putne infrastrukture na lokalnom nivou. U prilog ovome govore podaci da su sve crnogorske opštine u 2017. godini po osnovu naknada za korišćenje opštinskih puteva ostvarile samo 3,661,526.11€, što je isuviše mali iznos, imajući u vidu ukupnu dužinu opštinskih puteva i aktivnosti koje su opštine realizovale na planu izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite opštinskih i nekategorisanih puteva.

U ovakvom postupanju Ministarstva, kroz jednostran pristup bez sagledavanja posljedica koje proizvodi svako umanjeno sopstvenih prihoda opština i bez njihovog uključivanja, u situaciji kada se 2/3 opština nalazi u finansijskim problemima i traženju načina za finansijsku konsolidaciju, Zajednica opština prepoznaje kao nastavak prakse nametanja stava da se opštine neodgovorno ponašaju i da im treba dodatno ograničiti mogućnosti za ubiranje sopstvenih prihoda, koji su im inače zakonom utvrđeni.

Dodatno ukazujemo da je na inicijativu/zahtjev upravo ovih privrednih subjekata (Elektroprivreda Crne Gore, Telekom Crne Gore i drugi mobilni operateri) donošen **Zakon o lokalnim komunalnim taksama** (stupio na snagu 01.01.2008. godine) kojim su **ukinute lokalne komunalne takse** po osnovu korišćenja objekata kojima se vrši prenos električne energije, korišćenja telekomunikacionih objekata, postavljanje TV i radio primoprijemnika i korišćenje morske obale u poslovne svrhe.

Kao posljedica primjene ovih zakonskih rješenja, prihodi opština po osnovu lokalnih komunalnih taksa pokazuju tendenciju pada nakon 2008. godine. Analize i podaci sa kojima raspolaže Zajednica opština pokazuju da su prihodi po ovom osnovu na nivou svih opština u 2006. godini iznosili 10.472.000€, u 2007. godini 9.309.800€, u 2008. godini su ostvareni u iznosu od cca 6 mil. €, da bi u periodu nakon primjene novog Zakona pali na nivou od cca 3,5 mil.€. Ovo jasno pokazuje koliko su lokalne samouprave izgubile ukidanjem lokalnih komunalnih taksa za najprofitabilnije privredne subjekte, što je jedan od razloga koji je doveo opštine u finansijske probleme.

2.1. Članom 8 Predloga Zakona utvrđuju se javni putevi i, u okviru njih, opštinski putevi. Shodno odredbama stava 3 ovog člana, opštinski putevi obuhvataju lokalne puteve i ulice u naseljima, ali ne i nekategorisane puteve. Članom

12 daje se definicija nekategorisanih puteva, dok se članom 19 utvrđuje da se izgradnja, rekonstrukcija, održavanje i zaštita opštinskih i nekategorisanih puteva finansira, između ostalog, i iz sredstava ostvarenih iz naknada za korišćenje opštinskih puteva.

Imajući u vidu predložena zakonska rješenja, obaveze plaćanja naknade su oslobođeni svi objekti koji se nalaze pored ili na opštinskom nekategorisanom putu, jer se plaćanje naknade veže isključivo za korišćenje javnih puteva. Opštine ulažu značajna sredstva za održavanje nekategorisanih puteva koje koriste kompanije koje posluju na komercijalnim principima, stižu prihode na tržištu i ostvaruju profit. Zbog toga je neopravdano isključiti ove objekte od obaveze plaćanja naknade za korišćenje nekategorisanih puteva. Zbog toga je neophodno u članu 20 Predloga Zakona utvrditi da se naknade za puteve plaćaju i za korišćenje **nekategorisanih puteva**.

2.2. Članom 28 Predloga Zakona (Izgradnja državnog puta kroz naselje) definiše se izgradnja državnog puta kroz naselje, pri čemu se utvrđuje da opština finansira najveći dio ovih aktivnosti. Takođe, članom 30 Predloga Zakona se propisuje da se sredstva za finansiranje obilaznice, koja je dio državnog puta, obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore i budžeta opštine na čijoj teritoriji se obilaznica gradi. Ovako definisane odredbe su u suprotnosti sa članom 19 Predloga Zakona kojim je utvrđeno da se izgradnja, rekonstrukcija, održavanje i zaštita državnih puteva finansira iz državnih sredstava, odnosno sredstava budžeta Crne Gore, naknada za korišćenje državnih puteva, i dr. Imajući u vidu značaj ovih puteva za ukupan razvoj opština koje u praksi zaista učestvuju u finansiranju ovih puteva, pri čemu su sredstva koja opštine ostvaruju po osnovu naknada za korišćenje opštinskih puteva nedovoljna za finansiranje izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite svih puteva koji joj se daju u nadležnost, članom 20 Predloga Zakona je neophodno propisati pravo opštinama da **utvrđuju visinu i ubiraju naknade za korišćenje djelova državnog puta iz čl. 28 i 30 Predloga Zakona**.

3. Predlog Zakona o putevima, kao materijalni propis je potrebno **uskladiti sa** sistemskim propisima, tj. **Zakonom o komunalnim djelatnostima i Zakonom o lokalnoj samoupravi** u dijelu koji se odnosi na ovlašćenja i odgovornosti lokalne samouprave. Naime, **održavanje opštinskih puteva (lokalni putevi, gradske ulice i ulice u naseljima) i biciklističkih staza**, kao nezamjenjiv uslov života i rada građana, privrednih i drugih subjekata na teritoriji lokalne samouprave, utvrđeno je kao **komunalna djelatnost**. Zakon o komunalnim djelatnostima utvrdio je organizacioni oblik, način i uslove pod kojima se obavljaju sve komunalne djelatnosti, uključujući i navedenu. U tom smislu, utvrđeno je da komunalnu djelatnost može obavljati **isključivo privredno društvo** (u vlasništvu lokalne samouprave, Vlade ili u privatnom vlasništvu) ili preduzetnik (član 20). Zakonom o lokalnoj samoupravi utvrđeno je da opština osniva **javne službe** (i to: ustanove, privredna

društva i druge oblike organizovanja radi pružanja javnih usluga) – član 29, dok **organi lokalne uprave vrše upravne i sa njima povezane poslove**, uključujući upravni nadzor nad zakonitošću akata i zakonitošću i cjelishodnošću rada javnih službi, kao i inspekcijski nadzor i odlučuju po pravnim lijekovima korisnika usluga od opšteg interesa (čl. 69-73). Ni u kom slučaju, komunalnu djelatnost tj. upravljanjem puteva ne može obavljati organ lokalne uprave, kao što je predloženo u članu 13 stav 3 Predloga Zakona.

3.1. Članom 26 Zakona o komunalnim djelatnostima je utvrđeno da se komunalne djelatnosti obavljaju na osnovu **godišnjih programa obavljanja komunalnih djelatnosti**, koje na predlog vršilaca komunalnih djelatnosti (u datom kontekstu: privredno društvo koje održava opštinske puteve) **donosi skupština jedinice lokalne samouprave** do kraja tekuće, za narednu godinu, kao i da godišnji izvještaj o realizaciji programa sa bilansom stanja i uspjeha, vršilac komunalne djelatnosti dostavlja nadležnom organu jedinice lokalne samouprave, koji skupština usvaja najkasnije do 30. juna tekuće godine (član 29). Potrebno je, u tom kontekstu, uskladiti odredbe člana 14 Predloga Zakona.

Pored načelnih primjedbi, Izjašnjenje sadrži niz pojedinačnih primjedbi koje značajno doprinose unapređenju teksta Zakona.

Potpuno uključivanje lokalnog nivoa u pripremni proces važan preduslov za uspješan proces pristupa Evropskoj uniji

Jedanaesta sjednica Zajedničkog savjetodavnog odbora Komiteta regiona EU i Crne Gore održana je 18.10.2018. godine u Nikšiću. U ime grada domaćina sjednicu je otvorio predsjednik Opštine Nikšić **Veselin Grbović**, a sjednicom su predsjedavali **Aleksandar Kaščelan**, gradonačelnik Prijestonice Cetinje i **Jelena Drenjanin**, članica Opštinskog vijeća Hudinge.

„Nikšić je strateški veoma dobro pozicioniran u Crnoj Gori i predstavlja sponu juga i sjevera. Brojni prirodni resursi i potencijali, kulturno-istorijsko nasljeđe, razvijena metalurška i prehrambena industrija, naš grad čine veoma interesantnim za razvoj turizma, razne investicije i ugodan život. Sve to našu opštinu i državu preporučuje i svrstava u evropsku porodicu naroda”, poručio je **Veselin Grbović**, predsjednik Opštine Nikšić.

U uvodnom obraćanju, predsjedavajući **Aleksandar Kaščelan** je ukazao na to da „lokalne vlasti značajno doprinose uspješnoj primjeni zakona, standarda i ciljeva Evropske unije. Potpuno uključivanje lokalnog nivoa u pripremni proces je stoga važan preduslov za uspješan proces pristupa. Međutim, važnost lokalne samouprave u ovim procesima i dalje nije u dovoljnoj mjeri prepoznata. Nekako se zanemaruje da su lokalne uprave takođe dio javne uprave koja pruža usluge građanima, sa važnim zadacima i zakonskim obavezama kako u procesu evropskih integracija, tako i nakon pristupanja i učlanjenja u Evropsku uniju.“

S tim u vezi, istakao je da je „važno da evropske vrijednosti budu predstavljene, razumljive i prihvaćene u našim lokalnim zajednicama i da je to zadatak za koji nam

je najviše potrebna podrška, u vidu specifičnih instrumenata i metodologija, odnosno u vidu pristupa koji je posebno prilagođen za lokalni nivo vlasti.“

Pored predsjednika Opštine Nikšić i ko-predsjedavajućih, u okviru uvodne sjednice govorili su i glavni pregovarač Crne Gore sa EU **Aleksandar Drljević**, šef Delegacije EU u Crnoj Gori **Aivo Orav** i član Komiteta regiona i izvjestilac o Paketu proširenja EU **Franco Jacop** (IT/PES).

Prema riječima glavnog pregovarača Crne Gore sa EU **Aleksandra Drljevića**, pregovarački proces je jedinstvena prilika za razvoj lokalnih samouprava i jačanje njihovih kapaciteta, što će osigurati da se crnogorske opštine pozicioniraju kao snažan partner i Vladi i Evropskoj uniji.

Dodao je da je snaženje kapaciteta posebno važno za povlačenje sredstava iz evropskih fondova i pripremu i realizaciju važnih projekata, kao i da su dosadašnji rezultati u korišćenju IPA fondova pokazali da su pojedine lokalne samouprave veoma ozbiljno i zrelo pristupile tom pitanju.

Šef Delegacije EU u Podgorici **Aivo Orav** je naglasio da su „lokalne samouprave ključni igrači u osiguravanju održivog razvoja. Evropska komisija, u Strategiji za Zapadni Balkan jasno opisuje Crnu Goru kao zemlju predvodnicu u integracijama. Kako bi samo pristupanje bilo što kvalitetnije, bitno je na pravi način koristiti sredstva iz EU fondova koji se implementiraju kroz programe teritorijalne saradnje.“ Naveo je i da je Crna Gora po-

stigla impresivne rezultate u pregovaračkom procesu, ali da bi osigurala i održala status predvodnika u procesu pristupanja EU, mora obezbijediti vladavinu prava, što treba da bude prioritet u procesu, kao i raditi na profesionalizaciji i depolitizaciji javne uprave, što će se postići kroz unapređenje ljudskih resursa.

„Ovi i slični sastanci sa evropskim partnerima veoma su važni kako bi se prenijela iskustva i utvrdili prioriteti.

Biti na putu ka Evropi, predstavlja kontinuirano usvajanje vrijednosti i standarda, kao i zajednička pomoć svim članicama. Usvajanje reformi i EU standarda ne znači samo slovo na papiru, već posredstvom državnih institucija, lokalnih uprava i evropskih partnera, te vrijednosti približiti građanima“, istakao je ambasador Orav.

Član Komiteta regiona i izvijestilac o Paketu proširenja EU **Franco Jacop** kazao je da svaki dobar i ambiciozan proces mora da uključi saradnju regionalne i lokalne vlasti. „Ovaj proces nije lak, sastoji se iz više poglavlja i pregovora. Veoma je značajno da zemlje kandidati pojačaju decentralizaciju administracije“, istakao je Jacop.

Zajednički savjetodavni odbor između Komiteta regiona EU i Crne Gore formiran je **Odlukom Savjeta za stabilizaciju i pridruživanje Crne Gore i EU**. Glavni cilj osnivanja je promovisanje dijaloga i saradnje između regionalnih i lokalnih vlasti EU i lokalnih vlasti Crne Gore. Ovakvim vidom saradnje crnogorske lokalne vlasti se pripremaju za budući rad u okviru EU nakon članstva.

Zajednički savjetodavni odbor čine 8 članova Komiteta regiona EU i 8 predsjednika opština/gradonačelnika iz Crne Gore. Delegaciju Crne Gore čine gradonačelnici Podgorice i Cetinja i predsjednici opština: Nikšić, Pljevlja, Bar, Bijelo Polje, Kotor i Plav.

Uz redovni osvrt na najnovija zbivanja u odnosima EU i Crne Gore, ključne teme sastanka bile su **upravljanje ljudskim resursima na lokalnom nivou i zaštita prirodne i kulturne baštine**.

Govoreći o dobrim praksama i izazovima u ovim oblastima, učesnicima sastanka Zajedničkog savjetodavnog odbora obratili su se i **Svetlana Vuković**, direktorica Uprave za kadrove, **Petar Smolović**, predsjednik Opštine Bijelo Polje, **dr Gordana Marčetić**, profesorica na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, **Lazar Mijanović**, sekretar Sekretarijata za lokalnu samoupravu Opštine Nikšić, **Roby Biwer** (LU/PES), član Opštinske skupštine Bettembourga (Luksemburg), prvi potpredsjednik Komisije za zaštitu životne sredine, klimatske promjene i energetiku (ENVE) Komiteta regiona, **Aleksandar Dajković**, Generalni direktor Direktorata za zaštitu kulturne baštine u Ministarstvu kulture, **Tanja Hristova** (BG/EPP), gradonačelnica Opštine Gabrovo (Bugarska), članica i izvijestilac u Komisiji Komiteta regiona za socijalnu politiku, obrazovanje, zapošljavanje, istraživanje i kulturu (SEDEC) i **Vesna Marjanović**, članica asocijacije “EuropaNostra Serbia”.

Naredni sastanak Zajedničkog savjetodavnog odbora će se održati u Briselu u toku Dana proširenja u junu 2019. godine.

Šire uključivanje lokalnih samouprava u proces evropskih integracija

Imajući u vidu da se najveći dio pravnih tekovina EU primjenjuje na lokalnom nivou, potrebno je što više uključiti predstavnike lokalnih samouprava u pregovarački proces, ocijenjeno je na sastanku Glavnog pregovarača za vođenje pregovora Crne Gore sa Evropskom unijom **Aleksandra Drljevića** i Generalnog sekretara Zajednice opština Crne Gore **Refika Bojadžića**.

Sastanku su prisustvovali i **Vanja Starovlah**, pomoćnik generalnog sekretara Zajednice opština za međunarodnu saradnju i evropske integracije, **Darko Mrvaljević**, predsjednik Odbora za međunarodnu saradnju i evropske integracije Zajednice opština i **Ivan Đurković** iz Kancelarije za evropske integracije.

Sagovornici su razgovarali o daljem razvoju partnerskog odnosa između Kancelarije za evropske integracije i Zajednice opština u sprovođenju obaveza iz procesa pristupanja Crne Gore EU, kao i mogućnostima uključivanja predstavnika lokalnih samouprava u rad svih radnih tijela, odbora i komisija koje se, na centralnom nivou, formiraju za proces evropskih integracija.

Generalni sekretar Zajednice opština **Refik Bojadžić** je ukratko upoznao Glavnog pregovarača sa najvažnijim aktivnostima jedinica lokalne samouprave i Zajednice opština na planu evropskih integracija u prethodnom periodu, posebno ističući značaj osnivanja Rivolving fonda za opštine koje je predviđeno Nacrtom Zakona o finansiranju lokalne samouprave, čije donošenje se očekuje do kraja godine.

„Imajući u vidu da se 70% pravnih tekovina EU primjenjuje na lokalnom i regionalnom nivou, učešće LS se nameće se kao nužnost, kako bi one od početka bile upoznate sa promjenama koje će uslediti u lokalnim zajednicama približavanjem Crne Gore EU. Zbog toga je bitno osigurati posvećenost procesu pristupanja kako na nacionalnom, tako i lokalnom nivou. Učestvovanje u pregovaračkom procesu omogućava lokalnim samoupravama da se bolje upoznaju i informišu o uticaju pravnih tekovina EU na lokalni nivo, kako bi mogli blagovremeno da shvate da li će i u kojoj mjeri pravne tekovine uticati na proširenje postojećih i uvođenje novih nadležnosti za lokalne samouprave“ – rekao je Bojadžić.

Glavni pregovarač **Aleksandar Drljević** naglasio je da se pred Crnom Gorom nalaze brojni izazovi u procesu evropskih integracija. Shodno tome, istakao je potrebu za intenziviranjem aktivnosti u okviru pregovaračkog procesa Crne Gore sa Evropskom unijom. Takođe je ocijenio da Kancelarija za evropske integracije ima dobru saradnju sa Zajednicom opština Crne Gore, ali i da postoji prostor za njeno unapređivanje i konkretizovanje sadržaja i načina zajedničkog djelovanja.

Predstavnici lokalnih samouprava su uključeni u poglavlje 5 – Javne nabavke, poglavlje 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, poglavlje 13 – Ribarstvo, poglavlje 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata i poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja.

Na kraju sastanka je dogovoreno da Zajednica opština dostavi predloge za predstavnike lokalnih samouprava u **pregovaračkim poglavljima** koja su od **interesa za lokalne samouprave**, i to: poglavlje 27 – Životna sredina, poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, poglavlje 16 – Porezi i poglavlje 15- Energetika.

Nakon sastanka, u komunikaciji sa Kancelarijom glavnog pregovarača i šefovima radnih grupa, predstavnici Zajednice opština su uključeni u radnu grupu za pregovaračko **poglavlje 16-Porezi** i u radnu grupu za pregovaračko **poglavlje 27-Životna sredina**.

Potpisan Sporazum o saradnji između Zajednice opština Crne Gore i Zajednice opština Republike Turske

U Podgorici je 17. avgusta ove godine potpisan **Protokol o saradnji između Zajednice opština Crne Gore i Zajednice opština Republike Turske**.

Protokol su potpisali predsjednik Upravnog odbora Zajednice opština **Veselin Grbović** i generalni sekretar Zajednice opština Republike Turske **Hajretin Gungor**.

„Smatram da ćemo kroz ovakvu saradnju i razmjenu iskustava na određenim projektima, upravo doprinijeti ostvarenju ključnog cilja, odnosno decentralizaciji, za koju se zalažu i Crna Gora, a siguran sam i Turska. Efikasna i moderna lokalna samouprava, kao krajnji cilj i osnov demokratskog društva, svima nama treba da bude u fokusu pažnje, a potpisivanje ovog Sporazum tome svakako doprinosi“, rekao je **predsjednik Grbović** obraćajući se prisutnima.

Generalni sekretar Zajednice opština Republike Turske **Hajretin Gungor**, naglasio je da je Sporazum o saradnji između zajednica opština, dodatan podsticaj za jačanje inače dobrih odnosa. On je naveo da bi volio da, uz postojećih 13, i ostale crnogorske opštine potpišu sporazume o bratimljenju sa gradovima iz Turske koji su članovi asocijacija koje predstavlja.

Potpisivanjem Sporazuma o saradnji ozvaničena je međusobna saradnja koju su ove nacionalne asocijacije imale u prethodnom periodu, te je na ovaj način saradnja podignuta na još veći nivo, u cilju dinamičnijeg razvoja asocijacija, opština i, u konačnom, zadovoljenja potreba građana.

Aktivnosti će biti usmjerene na razmjenu iskustva, znanja i informacija, zajedničkom organizovanju stručnih posjeta, konferencija, radionica i drugih oblika razmjene iskustava i znanja o pojedinim temama od značaja za opštine. Biće prikupljane i razmjenjivane se informacije zainteresovanih opština obje zemlje u cilju uspostavljanja i održavanja međusobnih partnerstva i bratimljenja, iniciranjem i predlaganjem saradnje u oblasti ekonomije, kulture, sporta, nauke, kao i svim drugim oblastima koje su od zajedničkog interesa.

Potpisivanju Sporazuma prisustvovala je i ministarka javne uprave **Suzana Pribilović**, zamjenik ambasadora Republi-

ke Turske u Crnoj Gori **Bleda Kadjar**, kao i koordinator TIKa-e za Crnu Goru **Enver Resolugulari**.

U delegaciji Zajednice opština Republike Turske bili su i predstavnici grada Gaziantepa na čelu sa zamjenikom gradonačelnika **Latifom Karadagom**. Nakon potpisivanja Sporazuma, delegacija je posjetila i gradove pobratime u Crnoj Gori – Cetinje i Kotor.

Predstavnici asocijacija su dogovorili da održe radni sastanak u Ankari u januaru naredne godine, kako bi detaljnije definisali zajedničke aktivnosti za 2019. godinu.

Delegacija Zajednice opština Crne Gore učestvovala na Međunarodnoj konferenciji gradova svijeta 2018 u Vuhanu (Kina)

Na poziv *Kineske asocijacije gradova međunarodnog prijateljstva (CIFCA)*, delegacija Zajednice opština je učestvovala na *Međunarodnoj konferenciji gradova svijeta 2018*.

Konferencija se održala u Vuhanu (Kina), u periodu 14-16. novembra tekuće godine. Pored CIFCA-e, konferenciju je organizovala i *Asocijacija kineskih naroda za prijateljstvo sa inostranim zemljama (CPAFFC)* i *Grad Vuhan*.

Pod temom *“Razvojne mogućnosti i unaprijeđivanje saradnje”*, konferencija je okupila preko 1000 učesnika i delegacije iz lokalnih samouprava i međunarodnih organizacija širom svijeta, koje su diskutovale o tome kako izgraditi moderne, međunarodne i „eco-friendly“ gradove. Takođe su razmijenjena dobra iskustva i promovisan zajednički napredak i razvoj prijateljskih gradova.

Delegaciju Zajednice opština su činili: šef delegacije **Ranko Mišnić**, predsjednik Opštine Mojkovac; **Milosav Bulatović**, predsjednik Opštine Kolašin; **Mijuško Bajagić**, predsjednik Opštine Plužine i **Jelena Borozan**, savjetnica u Zajednici opština Crne Gore.

Šef delegacije Ranko Mišnić je bio i govornik na konferenciji na temu *“Ekologizacija – upravljanje*

održivim urbanim razvojem”, kojom prilikom je istakao da je „dragocjeno što na ovoj konferenciji razmjenom iskustava, mišljenja i ideja velikih i malih, manje i više urbanih i razvijenih sredina, možemo doprinijeti jačanju naših lokalnih zajednica i zemalja iz kojih dolazimo kada je u pitanju održivi urbani razvoj.“

“Svijet u malom – koji su cijenjeni domaćini ove konferencije uspjeli da okupe, vjerujemo da će poslati dovoljno jake, inspirativne i konkretne poruke, kako bi koncept održivosti postao još snažniji i globalno prihvaćeniji, i da ćemo svojim aktivnim učešćem uspjati da doprinesemo ukupnom uspjehu. Generacije koje dolaze na to nas obavezuju, jer, kako neko reče – ovaj svijet nijesmo naslijedili od naših predaka, već smo ga pozajmili od naših potomaka“ - zaključio je Mišnić.

Na konferenciji su učestvovala i ministarka javne uprave **Suzana Pribliović** i generalna direktorica Direktorata za lokalnu samoupravu **Jadranka Vukčević**.

Tokom boravka u Kini, ministarka Pribilović i šef

delegacije Ranko Mišnić sastali su se sa **gradonačelnikom kineskog grada Šinjang**, sa kojim je razgovarano o mogućnostima buduće saradnje. Takođe, konferencija je bila prilika da se ministarka Pribilović i članovi delegacije sastanu i sa **generalnim sekretarom Narodne asocijacije Hubei provincije** za prijateljstva sa inostranim zemljama.

Posjeta Asocijacije kineskih gradova međunarodnog prijateljstva (CIFCA) Zajednici opština Crne Gore

Delegacija kineske Asocijacije za međunarodno prijateljstvo gradova (CIFCA), koju je predvodio **Šing Boming**, generalni sekretar Asocijacije sa saradnicima, boravila je u Crnoj Gori u periodu od 23. do 25. oktobra 2017. godine. Kineska Asocijacija za međunarodno prijateljstvo gradova je asocijacija koja se fokusira na promociju razmjene i saradnje između kineskih gradova i pokrajina sa gradovima u drugim zemljama. Sve kineske pokrajine i glavni gradovi su članovi asocijacije.

Glavni cilj posjete je bio da se predstavi CIFCA asocijacija i njene glavne aktivnosti, te da se istraže mogućnosti saradnje sa Zajednicom opština, posebno u oblasti promovisanja i uspostavljanja prijateljskih odnosa između članica obje asocijacije.

Imajući u vidu intenzivne međudržavne odnose Crne Gore i NR Kine, tokom susreta kineske delegacije sa generalnim sekretarom Zajednice opština **Refikom Bojadžićem**, istaknut je značaj povezivanja i lokalnih zajednica kroz razmjenu znanja, iskustava i dobrih praksi. Izražena je, takođe, obostrana spremnost za razvoj prijateljskih i partnerskih odnosa Zajednice opština i CIFCA, u cilju pripreme i realizacije zajedničkih aktivnosti na povezivanju gradova i opština dvije zemlje.

U toku boravka, kineska delegacija se, u nizu bilateralnih susreta, sastala i sa Gradonačelnikom Podgorice **Slavoljubom Stijepovićem**, Gradonačelnikom Prijestonice Cetinje **Aleksandrom Bogdanovićem** i saradnicima, predsjednikom Opštine Nikšić **Veselinom Grbovićem** i saradnicima, predsjednikom Opštine Danilovgrad **Branislavom Đuranovićem** i saradnicima i predsjednikom Opštine Bar **Zoranom Srzentićem** i saradnicima.

Delegacija se susrela i sa ministarkom javne uprave **Suzanom Pribilović**, kao i sa predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova.

Kineska delegacija se na ovim sastancima informisala o saradnji lokalnih samouprava Crne Gore i kineskih gradova i provincija, projektima koji se realizuju u opštinama, podsticajnim mjerama koje se nude investitorima i aktivnostima na planu međunarodne saradnje, i nizu drugih zajedničkih tema koje su se otvorile tokom zajedničkih razgovora.

Zajednički je konstatovan značajan prostor za dalje unapređenje odnosa Crne Gore i Kine kroz saradnju lokalnih samouprava, kako kroz razmjenu znanja i iskustava, tako i razvoj međusobnih ekonomskih aktivnosti, kao i saradnju u oblastima kulture, sporta, obrazovanja. S tim u vezi je izražena spremnost da se, posredstvom dvije asocijacije, dalje radi na povezivanju crnogorskih i kineskih gradova, uz inicijativu kineske delegacije da se organizuje posjeta gradonačelnika i privrednika iz Kine Crnoj Gori, kao i da delegacija Zajednice opština posjeti Kinu u najskorijoj budućnosti.

Posjeta predsjednice Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope Zajednici opština

Predsjednica Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope **Gudrun Molser Tornstrom** i generalni sekretar Kongresa **Andreasom Kieferom**, sastali su se 25. jula 2018. godine u Podgorici sa potpredsjednikom Upravnog odbora Zajednice opština i predsjednikom Opštine Bar **dr Zoranom Srzentićem** i generalnim sekretarom Zajednice opština **Refikom Bojadžićem**. Sastanku su prisustvovali i pomoćnici generalnog sekretara, **Vanja Starovlah** i **Saša Šćekić**.

Zoran Srzentić je predstavnike Kongresa upoznao sa radom Zajednice, kao asocijacijom koja doprinosi jačanju sistema lokalne samouprave i pružanju pomoći kroz zastupanje lokalnih vlasti pred centralnim organima, međunarodnim organizacijama i asocijacijama i, prije svega, pomoći prilikom rješavanja realnih problema sa kojima se lokalne vlasti svakodnevno susreću. U tom smislu, naveo je pozitivne primjere saradnje između lokalne i centralne vlasti i ukazao na važnost **sporazuma o saradnji sa Vladom Crne Gore iz 2006. godine i Skupštinom Crne Gore iz 2016. godine** koje je potpisala Zajednica opština.

Generalni sekretar Zajednice opština je izrazio zadovoljstvo zbog posjete koju je ocijenio kao dobru priliku da napravi osvrt na **Izveštaj o lokalnoj demokratiji u Crnoj Gori i preporuke Kongresa**. Dokument je poslužio kao odličan instrument podrške u sprovođenju određenih reformi u cilju jačanja lokalne demokratije. Nastavljen je proces reforme lokalne samouprave u smislu datih preporuka. Donesena je nova Strategija reforme javne uprave u Crnoj Gori 2016-2020 i Akcioni plan za njeno sprovođenje. Donesen je i novi Zakon o lokalnoj samoupravi u okviru kojeg je unaprijeđeno više segmenata, a naročito onaj koji se odnosi na održivi službenički sistem u jedinicama lokalne

samouprave. Takođe, doneseni su novi Zakon o komunalnim djelatnostima i Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata, a uspostavljeno je i novo Ministarstvo javne uprave, kao važna institucionalna podrška za rješavanje problema lokalne samouprave i brže reforme u ovoj oblasti.

Bojadžić je istakao da je jako važno Sporazum o saradnji Zajednice opština sa Vladom i Sporazum o saradnji Zajednice sa Skupštinom Crne Gore u punom obimu sprovoditi u praksi. Naglasio je da je neophodno konsultovanje lokalne samouprave kada se donose odluke od značaja za njihovo funkcionisanje. Takođe, istakao je da su Zajednica opština i jedinice lokalne samouprave dali svoje predloge za izmjene Zakona o finansiranju lokalnih samouprava, te da je neophodno prihvatiti te predloge, kako bi se uspostavio održiv sistem finansiranja lokalne samouprave.

Predstavnici Kongresa su razgovarali i sa **šefom Delegacije Crne Gore pri Kongresu Petrom Smolovićem**, predsjedni-

Crna Gora je postala **članica Savjeta Evrope 11. maja 2007. godine**. Vlada Crne Gore je u januaru 2008. donijela **Akциони plan saradnje Crne Gore sa Savjetom Evrope**, kojim su definisane aktivnosti nadležnih resora i insitucija u cilju pripreme odgovarajućih mjera i instrumenata i praćenja implementacije ključnih preporuka SE. Crna Gora je potpisala **Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi 24. juna 2005. godine** i ratifikovala je **12. septembra 2008. godine**. Povelja je stupila na snagu u Crnoj Gori 1. januara 2009. godine. Crna Gora je potpisala **Dodatni protokol Evropske povelje o lokalnoj samoupravi o pravu učešća u poslovima lokalne uprave 16. novembra 2009. godine** i ratifikovala ga 1. oktobra 2010. godine, a koji je stupio na snagu 1. juna 2012. godine.

Kongres lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope je konsultativno tijelo Savjeta Evrope koje obezbjeđuje

forum gdje izabrani predstavnici lokalnih i regionalnih vlasti mogu diskutovati o svojim problemima, udruživati svoja iskustva i iznositi mišljenja svojih vlada, savjetuje Savjet ministara i Parlamentarnu skupštinu u vezi svih aspekata lokalne i regionalne politike, blisko sarađuje sa nacionalnim i međunarodnim organizacijama koje predstavljaju lokalne i regionalne vlasti, priprema stalne izvještaje o stanju lokalne i regionalne demokratije u svim državama članicama Savjeta Evrope, kao i u zemljama koje se kandiduju za članstvo u Savjet Evrope.

Nacionalne delegacije su sastavljene od izabranih predstavnika lokalnih i regionalnih vlasti svake od zemalja članica. Kongres čine **324 člana** i **324 zamjenika**, svi imenovani na četiri godine, koji predstavljaju preko **200.000 lokalnih i regionalnih vlasti** u **47 država članica Savjeta Evrope**.

kom Opštine Bijelo Polje i članom *Delegacije Dragoslavom Šćekićem*, predsjednikom Opštine Berane.

Predsjednik **Petar Smolović** je poželio dobrodošlicu i izrazio zadovoljstvo zbog posjete predstavnika Kongresa. Upoznao ih je sa aktivnostima na polju sprovođenja reformskih procesa i primjeni evropskih standarda u oblasti razvoja lokalne demokratije, a naročito u odnosu na Evropsku povelju u lokalnoj samoupravi i druga dokumenta Savjeta Evrope. Kazao je da su lokalne samouprave preduzele značajne aktivnosti na planu jačanja transparentnosti, efikasnosti i odgovornosti na lokalnom nivou, što je i prepoznato u posljednjem *Izveštaju o lokalnoj demokratiji u Crnoj Gori*. Kazao je da je unaprijeđena oblast profesionalnog razvoja, kao i da su značajni pomaci u dijelu borbe protiv korupcije. Doneseni su lokalni akcioni planovi i priručnici u vezi sa tom oblašću, a u kontinuitetu se organizuju obuke za lokalne službenike i namještenike na temu borbe protiv korupcije. Istakao je da je u toku optimizacija broja zaposlenih u javnom sektoru, te da je predviđeno da se do kraja godine broj zaposlenih smanji za 5%, odnosno dodatnih 5% do kraja 2020. godine.

Na sastanku je razgovarano o intenziviranju saradnje između

Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti i lokalnih samouprava u Crnoj Gori. Predstavnici Kongresa su iskazali spremnost da pruže podršku procesu reforme javne uprave u odnosu na razvoj lokalnih samouprava i pozvali predsjednike da prisustvuju sjednici Kongresa koji će se održati u novembru tekuće godine u Strazburu, gdje će imati priliku da predstavljaju pozitivnu praksu u oblasti unapređenja lokalne demokratije u Crnoj Gori.

Predstavnici Kongresa su se zahvalili na dobijenim informacijama i, u tom smislu, najavili nastavak pružanja podrške sa ciljem jačanja lokalne demokratije u Crnoj Gori.

Integritet i etičko ponašanje izabranih lokalnih i regionalnih predstavnika u fokusu jesenje sjednice Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope

U Strazburu je u periodu 6-8. novembra održana *35. sjednica Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope*, u čijem fokusu su bili integritet i etika na lokalnom nivou.

Kongres je usvojio nekoliko izvještaja o pitanjima konflikta interesa na lokalnom i regionalnom nivou, transparentnosti i otvorenim upravama, kao i reviziju Kodeksa ponašanja za sva lica koja su uključena u lokalnu i regionalnu upravu. Obzirom na niz kriza sa kojima se suočava Evropa, članovi Kongresa su održali nekoliko rasprava o izazovima sa kojima se suočavaju gradovi i regioni.

Pitanje migracija je razmatrano tokom dvije rasprave

o *“Pravima glasanja na lokalnom nivou kao faktoru uspješne dugoročne integracije migranata i raseljenih lica u evropskim opštinama i regijama”* i *“Granični regioni koji se suočavaju sa fenomenom migracije”*. Pored toga, članovi su raspravljali o situaciji gradonačelnika pod pritiskom, finansijskim teškoćama sa kojima se suočavaju lokalne vlasti i kako uskladiti teritorijalnu solidarnost i regionalnu samoupravu. Na sjednici je, takođe, razmatran *nacrt smjernica o pravu lokalnih vlasti da ih centralne vlasti konsultuju o svim pitanjima od značaja za lokalni samoupravu*.

Na sjednici je za novog predsjednika Kongresa izabran **Andres Knape** iz Švedske.

U radu Kongresa učestvovala je crnogorska delegacija koju su činili: **Petar Smolović**, predsjednik Opštine Bijelo Polje, šef Delegacije; **Dragoslav Šćekić**, predsjednik Opštine Berane, član; **Darko Mrvaljević**, odbornik u SO Danilovgrad, član, kao i **Vanja Starovlah**, sekretar Delegacije Crne Gore u Kongresu lokalnih i regionalnih vlasti Savjeta Evrope.

Osma sjednica Savjeta za obuku u lokalnoj samoupravi

Savjet za obuku u lokalnoj samoupravi održao je osmu sjednicu **22. oktobra 2018. godine**, u prostorijama Zajednice opština. Sjednicom je predsjedavao **predsjednik Savjeta za obuku, Veselin Grbović, predsjednik Opštine Nikšić**. U radu sjednice Savjeta učestvovali su predstavnici **Zajednice opština, Ministarstva javne uprave i Uprave za kadrove**.

Savjet je razmatrao i prihvatio **Izvještaj o realizovanim obukama lokalnih službenika i namještenika za period februar – jul 2018. godine**. Obuke su organizovale i sprovele Zajednica opština i Uprava za kadrove, na osnovu Plana obuka za lokalne službenike i namještenike za period februar-jun 2018. godine, koji je donio Savjet za obuku. U navedenom periodu, ukupno je realizovano **37 obuka**, na kojima je pri-

sustvovalo **598 lokalnih službenika i namještenika**. Obuke su organizovane u Glavnom gradu i opštinama: Nikšić, Bar, Tivat, Bijelo Polje i Mojkovac.

Savjet je razmatrao i donio **Plan obuka lokalnih službenika i namještenika za period septembar-decembar 2018. godine, sa Kalendarom obuka**. Plan je sačinjen na osnovu Opšteg programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja lokalnih službenika i namještenika za 2018-2019. godinu, kao i specifičnog Programa obuke za sticanje i unaprjeđivanje znanja i vještina iz oblasti sistema unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, a sadrži **19 aktuelnih tema**, koje su utvrđene na osnovu strateških dokumenata i novih zakonskih rješenja, te iskazanih potreba lokalnih samouprava za obukom.

Na osnovu Plana obuka za period septembar-decembar 2018. godine, Uprava za kadrove i Zajednica opština do sada su realizovale preko 25 obuka za lokalne službenike i namještenike, dok će se

još jedan broj obuka organizovati do kraja godine. Savjet je razmotrio i pitanja koja se tiču strateškog i zakonskog okvira važna za dalji rad i funkcionisanje Savjeta za obuku.

Projekat „Regionalna mreža za razvoj kapaciteta u oblasti vodosnabdjevanja i odvođenju otpadnih voda“ - RCDN

Regionalni projekat „*Regionalna mreža za razvoj kapaciteta u oblasti vodosnabdjevanja i odvođenja otpadnih voda (RCDN)*“ ima za cilj da vodovodna društva, odnosno preduzeća i jedinice lokalne samouprave u zemljama zapadnog Balkana povećaju svoju efikasnost i efektivnost, čime će doprinijeti poboljšanju usluga i omogućiti da veći broj građana ostvari pravo na pristup vodi za piće i sanitarnu upotrebu i time doprinijeti postizanju EU pravne tekovine koja se odnosi na oblast životne sredine.

Kako bi to postigli, RCDN se fokusira na tri ključne oblasti: 1) *Razvoj asocijacija*, 2) *Ponuda i pružanje mjera za razvoj kapaciteta* i 3) *Uspostavljanje partnerstava i stvaranje povoljnog ambijenta za razvoj kapaciteta*.

Ovaj projekat sprovode tri glavna partnera: *NALAS* (Mreža asocijacija lokalnih vlasti jugoistočne Evrope), *IAWD* (Međunarodna asocijacija voda Duna-va) i *AQUASAN* (Udruženje vodovodnih preduzeća Federacije Bosne i Hercegovine), uz podršku švajcarskog Državnog sekretarijata za ekonomska pitanja (*SECO*) i njemačkog Federalnog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (*BMZ*), posredstvom *Otvorenog regionalnog fonda GIZ-a* za modernizaciju opštinskih usluga sa sjedištem u Skoplju, Makedonija. Partneri na sprovođenju projektnih aktivnosti su asocijacije lokalnih vla-

sti i udruženja vodovoda iz *Crne Gore, Albanije, Bosne i Hercegovine (FBiH i Republike Srpske), Makedonije i Srbije*.

Zajednica opština Crne Gore se uključila u realizaciju ovog projekta kako bi doprinijela ostvarivanju glavnih rezultata projekta. Pored Zajednice opština, iz Crne Gore u realizaciji projekta učestvuje i *Udruženje za unapređenje vodosnabdjevanja, tretman i odvođenje otpadnih voda*.

Realizacija projekta će se doprinijeti prenosu znanja, vještina i tehnika upravljanja imovinom u oblasti vodosnabdjevanja i tretmana otpadnih voda, kroz paket mjera za jačanje kapaciteta koji se odnose na:

- kvalitetno pružanje mjera za razvoj kapaciteta;
- unapređenje D-LeaP (*Danube Learning Partnership*) proizvoda za upravljanje imovinom, kroz uključivanje jedinica lokalne samouprave;
- pružanje i promovisanje proizvoda za razvoj kapaciteta kroz razmjenu znanja i iskustava na lokalnom nivou (*Peer exchange, Community of practice*) i
- servis Brzog odgovora koji podržava donošenje politika i organizacionog razvoja za Asocijacije lokalnih samouprava i Udruženja vodovoda.

Prvi akreditovani program obrazovanja za sticanje vještina za upravljanje ljudskim resursima

Ceremonijom svečanog otvaranja, 05. septembra 2018. godine u Upravi za kadrove, otpočela je realizacija **prvog akreditovanog programa obrazovanja za sticanje ključnih vještina iz oblasti upravljanja ljudskim resursima**.

Prisutne je, u ime organizatora, pozdravila direktorica Uprave za kadrove, **Svetlana Vuković**. Ministarka javne uprave, **Suzana Pri-bilović** ukazala je na važnost upravljanja ljudskim resursima u javnoj upravi i značaj ovog Programa koji započinje u trenutku kada je Vlada Crne Gore u potpunosti posvećena **reformi javne uprave i stvaranju moderne, servisno orjentisane uprave**.

Na ceremoniji su se još obratili i **Plamena Halačeva**, ispred Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, zatim N.J.E. ambasadorica Velike Britanije u Crnoj Gori **Alison Kemp**, **Paul McCallion**, ekspert NICO projekta iz Sjeverne Irske i generalni sekretar Zajednice opština Crne Gore **Refik Bojadžić**.

Generalni sekretar Bojadžić je posebno izrazio zadovoljstvo zbog činjenice da značajan broj polaznika Programa obrazovanja dolazi iz opština, što ukazuje na **spremnost rukovodnih struktura u lokalnim samoupravama da rade na razvoju i jačanju stručnih i administrativnih kapaciteta u upravljanju ljudskim resursima** u svojim opštinama. Naglasio je i da pravni okvir koji je bio u primjeni do kraja 2017. godine, po pitanju uređenosti službeničkog sistema na lokalnom nivou, nije bio odgovarajući, na šta je **Zajednica opština u kontinuitetu ukazivala**, a što je onemogućavalo uspostavljanje efikasne funkcije upravljanja ljudskim resursima.

Podsjetio je da je krajem 2017. godine donešen **novi Zakon o lokalnoj samoupravi**, kojim su uređena specifična pitanja službeničkog sistema na lokalnom nivou i time eli-

minisane pravne praznine koje su bile razlog za njegovo donošenje. Primjenom novog Zakona, uz shodnu primjenu dijela odredaba unaprijeđenog Zakona o državnim službenicima i namještenicima, obezbijeden je adekvatan pravni, institucionalni i finansijski okvir za rad na unapređenju funkcije upravljanja ljudskim resursima na lokalnom nivou.

Ocijenio je da će se realizacijom Programa obrazovanja za sticanje znanja i vještina za upravljanje ljudskim resursima **napraviti novi važan korak** na implementaciji pravnog okvira i uspostavljanju moderne funkcije upravljanja ljudskim resursima, što je preduslov za efikasno funkcionisanje javne uprave, pa i lokalne samouprave.

Program, kroz intenzivnu edukaciju u trajanju od četiri mjeseca, pohađa **23 službenika**, od čega je **8 polaznika sa lokalnog nivoa**. Program realizuje 13 predavača, renomiranih stručnjaka iz javne uprave, privatnog sektora, akademskog svijeta i nevladinog sektora. Njihovo bogato praktično iskustvo čini da su predavanja izuzetan spoj teorijskih uvoda i praktične razrade, sa mnoštvom primjera, simulacija i ostalih metoda rada.

Program se realizuje kroz četiri modula: **ključne aktivnosti upravljanja ljudskim resursima; zakonodavstvo u oblasti upravljanja ljudskim resursima; postupanje prema zaposlenima i menadžment ljudskih resursa i podrška u upravljanju ljudskim resursima**. Nakon položenog završnog ispita, polaznici stiču sertifikat, kao potvrdu **znanja i vještina iz oblasti upravljanja ljudskim resursima**.

*Zajednica opština Crne Gore
svim našim članicama i
građanima i građankama Crne Gore
želi srećne novogodišnje praznike*

ZAJEDNICA OPŠTINA CRNE GORE
Adresa: Avda Međedovića 138, Podgorica
Telefon: 020/675-244, 020/674-641
e-mail: uom@t-com.me
web: www.uom.me